

မိတ္တကားချိုချိုအနုပညာ
mgyoe.com

မြန်မာမှု မြန်မာရေးရာ မင်းသုဝဏ်

mgyoe.com

သျှင်သီလဝံသတို့ သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရတို့ စီကုံးဆုံးမခဲ့တဲ့
 ဆုံးမစာတွေကိုလည်း သင်တဲ့အခါ သင်ရပါသေးတယ်။
 အဲဒီစည်းကမ်းတွေကိုသာ သင်ကြားလေ့လာဖူးရင်
 တော်ရုံတန်ရုံနဲ့တော့ လူမိုက်ဖြစ်နိုင်မယ် မထင်ပါဘူး။
 လူအချင်းချင်း ပဋိပက္ခမှုတွေလည်း အင်မတန်နည်းပြီး
 လောကငြိမ်းချမ်းမှုဟာ အတော်ရှိနိုင်မှာပါပဲ။
 နောက်ပြီး လူ့သဘောအရ ငါ့စကားနွားရ ငြင်းကြခုကြ
 ရန်ခိုက်ဒေါသဖြစ်ကြတတ်တာတွေကို ပြေပျောက်သွားအောင်ဟာ
 သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရက အလယ်အလတ်လမ်းကို
 ညွှန်ပြလိုက်ပါသေးတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့

ငါ၏စိတ်တွင်၊ ထင်၏မလွဲ
 လိပ်ခဲတည်းလည်း၊ ဟုတ်အည်းဧကန်
 အားမသန်နှင့်

မှန်သည်တစေ မရှိချေ . . . တဲ့။

အဲဒီသဘောမျိုးကို ထားနိုင်ရင် ကျွန်တော်တို့လောကမှာ
 အတော်ကလေး ညီညီညွတ်ညွတ်ဖြစ်နိုင်စရာ အကြောင်းရှိပါတယ်။
 လောကမှာ အမှန်ချည်းပဲလည်း မဟုတ်ဘူးတဲ့။
 အမှားချည်းပဲလည်း မဟုတ်ဘူး၊ အကောင်းချည်းပဲလည်း မဟုတ်ဘူး၊
 အဆိုးချည်းပဲလည်း မဟုတ်ဘူးတဲ့။
 ဒီတော့ ချင့်ချိန်ပြီး ယောနိသောမနသိကာရနဲ့
 အသင့်အတင့် နှလုံးသွင်း ကျင့်ကြံတတ်ရမယ်တဲ့။
 အကယ်၍ ကိုယ်တိုင် မချင့်ချိန် မဆုံးဖြတ်နိုင်ရင်လည်း
 ပညာရှိများနဲ့ ဆွေးနွေးရမယ်တဲ့။

မင်းသုဝဏ်၏ဟောပြောချက်မှ

မြန်မာမှု မြန်မာရေးရာ၊ မင်းသုဝဏ်

မျက်နှာဖုံးပန်းချီ - တော်တီဆွေ

စာမျက်နှာ ၂၁၄ မျက်နှာ၊ ၁၃ စင်တီ x ၂၀.၅ စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ဘင်္ဂလမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။

၂၀၁၈၊ ဧပြီလ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊

၂၀၀၉ ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်ရာပြည့်အမှတ်တရထုတ်

Plastic Rainbow Book Publication ၏ ပထမအကြိမ်ပုံ။

ရောင်းရေ ၂ ၇ ၀ ၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705

www.facebook.com/SKCCmyanmarbook

www.skccmyanmarbook.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

မြန်မာမှု မြန်မာရေးရာ

စာတမ်းများ၊ ဟောပြောချက်များ၊ ဆောင်းပါးများ

မင်းသုဝဏ်

ဒုတိယအကြိမ်၊ ၂၀၁၈

mgyc.com

mgyc.com

မာတိကာ

၁။	ဈာန်ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ဂျပန်ယဉ်ကျေးမှု	၁
၂။	မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်း၏ ဘဝခရီး (၁၉၁၀ မှ ၁၉၁၄ ထိ ပထမ ၅ နှစ်ပိုင်း)	၁၄
၃။	မြန်မာစာပေနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား	၃၇
၄။	မြန်မာစကား	၇၁
၅။	ကျွန်တော်သိသော နဂါးနီစာအုပ်အသင်းကြီး	၁၁၀
၆။	မြန်မာနိုင်ငံ ရှေးခေတ်ဘာသာပြန်သမိုင်းအချုပ်	၁၂၀
၇။	မြန်မာနိုင်ငံ ရှေးခေတ်ဘာသာပြန်သမိုင်းအချုပ် (ပုဂံခေတ်) အခန်း	၁၃၃
၈။	သာမန်ဝေါဟာရ ဘာသာပြန်ခြင်း	၁၄၅
၉။	လိန်း၊ မက္ခရာ စေတနာ	၁၅၁
၁၀။	မြန်မာ့ရိုးရာ လိမ္မာရေးမှု	၁၆၂
၁၁။	မြန်မာမင်းများနှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု	၁၈၂
၁၂။	သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ ကဗျာတစ်ပုဒ်	၁၉၅
၁၃။	သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသာလျှင် စာမဆိုခဲ့သော်	၂၀၈

ဈာန်ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ဂျပန်ယဉ်ကျေးမှု

နိပုန်တို့၏သတ္တိထူးကို ဖန်ဆင်းရာ၌ ဈာန်ဗုဒ္ဓဘာသာ မည်မျှအရေး
 ရောက်ပုံကို ပညာရှိအများ ပြောဟောရေးသားခဲ့ကြပြီ။ ဈာန်သာသနာ၏
 သြဇာကား နိပုန်တို့၏ယဉ်ကျေးမှုအသီးသီးတွင် ပျံ့နှံ့လျက် ရှိလေသည်။
 ပန်းချီအတတ်၊ ဗိသုကာအတတ်၊ ကဗျာအတတ် စသော အနုပညာများ၌
 လည်းကောင်း၊ လှံရေး၊ ဓားရေး၊ လွှားရေး၊ ကာရေး စသော သူရဲကောင်း
 အတတ်များ၌လည်းကောင်း၊ လက်ဖက်ရည်ပွဲတည်ခင်းခြင်းတည်းဟူသော
 လောကဝတ်အရာ၌လည်းကောင်း ဈာန်၏သြဇာ၊ ဈာန်၏အရသာကို
 ကောင်းစွာ တွေ့ထိခံစားရသည်။ ဈာန်သာသနာသည် ယခုအခါ ကမ္ဘာ
 လက်ရုံးကြီးတစ်ခုဖြစ်နေသော နိပုန်လူမျိုးတို့၏ ရေသောက်မြစ်ကြီး ဖြစ်လေ
 သည်။

ဈာန်ဗုဒ္ဓသာသနာ၏အကြောင်းကို အနည်းငယ် ဆိုပါဦးအံ့။ ဈာန်
 သာသနာကား အသိရခက်သော သာသနာတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဈာန်အခြေကို
 မရသောသူတို့ နားလည်နိုင်ခဲ့သောသာသနာဟု ပညာရှိများ မိန့်မြွက်သည်။
 နိမိတ်လက္ခဏာများကို ကြည့်၍သာလျှင် (ဈာန်ကား ဤသို့ထင်ရဲ့) ဟူ

မှန်းဆ တွေးထင်ရသည်။ ဤနိမိတ်လက္ခဏာများကို ဆက်လက်၍ ရေးသား ထင်ရှားစေပါအံ့။

ဈာန်ဗုဒ္ဓသာသနာသည် မဟာယာနခေါ် မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓသာသနာ ၏ ဝါဒကွဲတစ်ခုဖြစ်သည်။ ခရစ်နှစ် ၆၀၀ တွင် အိန္ဒိယတိုင်းမှ ဗုဒ္ဓဓမ္မ ဘွဲ့မည်တော်ရှိ ရဟန်းတော်သည် တရုတ်ပြည်ကြီးသို့ သာသနာပြုကြွလာ ၍ ဈာန်သာသနာကို စထွင်တည်ထောင်ခဲ့လေသည်။ ခရစ်နှစ် ၈၀၀ လောက် တွင် အဆိုပါဝါဒသည် တရုတ်ပြည်၌ များစွာကြီးပွားထွန်းကားလာရာ တပည့် တပန်းများစွာနှင့် တန်ခိုးအတော်ပျံ့နှံ့သည်။ တရုတ်ပြည်ကမှတစ်ဆင့် နိပုန် ကျွန်းများသို့ ပျံ့နှံ့သွားလေသည်။

နိပုန်ပညာရှိတစ်ဦး၏ အဆိုအတိုင်းဆိုလျှင် ဈာန်ဝါဒသည် အိန္ဒိယ၌ လည်းကောင်း၊ အာရှတိုက်အလယ်ပိုင်း၌လည်းကောင်း၊ တရုတ်ပြည်၌ လည်းကောင်း ဘုရားသခင်၏တပည့်သားသံဃာများက ဖြည့်စွက်ထပ် လောင်းဟောကြားသော အရံအတားများကိုပယ်၍ ဘုရားသခင်၏မူလ ဖြစ်သော အခြေခံတရားကို တိုက်ရိုက်ညွှန်ကြားသင်ပြသောဝါဒ ဖြစ်သည်။

ဈာန်ဝါဒနှင့်ပတ်သက်၍ တရုတ်ပညာရှိ ဖာယင်(ဂိုဆိုဟိုယင်) မိန့်မြွက်ချက်တစ်ခုမှာ မှတ်ဖွယ်ဖြစ်၍ အောက်တွင် အကျယ်ဖော်ပြပါအံ့။

ဈာန်ဝါဒသည် မည်သည့်ဥပမာနှင့်တူပါသနည်းဟု ငါ့အား မေးအံ့။ ဈာန်ဝါဒသည် သူခိုးအတတ်ကိုသင်ခြင်းနှင့်တူသည်ဟု ငါဆိုလတ္တံ့။ ရှေးက သူခိုးကြီးတစ်ဦး၏သားသည် မိမိဖခင် အိုမင်း မစွမ်းဖြစ်သည်ကိုမြင်၍ အဖေအိုကြီး ခိုးမကျွေးနိုင်လျှင် ငါတို့မိသား တစ်စု ငတ်မွတ်ရတော့မည်။ သူခိုးအတတ်ကို ငါ သင်ယူမှ ဖြစ် တော့မည်ဟု တွေးကာ ဖခင်အား အကြောင်းကြားလေ၏။ ထို အခါ ဖခင်သည် သားကို အိမ်တစ်အိမ်သို့ ခေါ်သွား။ ခြံကို ချိုး ဖောက်။ အိမ်တွင်းသို့ဝင်ရောက်ပြီးလျှင် သေတ္တာကြီးတစ်လုံးကို ဖွင့်၍ သားအား သေတ္တာတွင်းသို့ဝင်ရောက် ပစ္စည်းကိုခိုးယူရန် ခိုင်းလေသည်။ သားလုပ်သူ သေတ္တာတွင်းသို့ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သူခိုးကြီးသည် သေတ္တာကိုပိတ် သော့ကိုခတ်ကာ အိမ်သူအိမ်သားများနိုးအောင် ဆူညံတီးခေါက်ပြီးနောက် လာ

လမ်းဖြင့် ဝင်းပြင်သို့ ထွက်ခွာသွားလေသည်။ အိမ်တွင်းသားတို့ ထိတ်လန့်တကြားထကာ မီးတိုင်ထွန်းညှိရှာဖွေကြသော်လည်း သူခိုးကို မတွေ့ကြချေ။ သေတ္တာတွင်း၌ အပိတ်ခံရသောသူခိုးသားမှာ ရက်စက်သော ဖခင်အကြောင်းကို စဉ်းစားဝမ်းနည်းနေခိုက် ရုတ်ခြည်းအကြံရကာ သေတ္တာတွင်းမှ ကြွက်ကိုက်သံကိုတုလျက် အသံပြုလေသည်။ ထိုအခါ အစေခံမလေးတစ်ဦးသည် မီးတိုင်ကို ကိုင်၍ သေတ္တာကို လာဖွင့်လေရာ သူခိုးသားလည်း သေတ္တာတွင်းမှ ရုတ်ခြည်းထွက်၍ မီးတိုင်ကိုမူတ်ငြိမ်းပြီးလျှင် ထွက်ပြေးလေသည်။ အိမ်သားတို့လည်း နောက်ကလိုက်လေသည်။ ထိုအခါ သူခိုးသားသည် ရေတွင်းတစ်ခုကိုမြင်၍ ကျောက်တုံးကြီးတစ်လုံးကို မကာရေတွင်းထဲသို့ ပစ်ချပြီးလျှင် လွတ်ရာသို့ပြေးပြန်သည်။ သူခိုးလိုက်သူတစ်စုလည်း သူခိုးသား ရေတွင်းထဲသို့ကျ၍ နစ်မွန်းနေသည်ထင်သောကြောင့် ရေတွင်းဝသို့ စုဝေးလာရောက်ကြည့်ရှုကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် သူခိုးသားသည် ရန်သူ့ဘေးမှ လွတ်မြောက်ခဲ့၍ အိမ်သို့ ချောမောစွာ ပြန်ရောက်သောအခါ ဖခင်ကို များစွာ အပြစ်တင်၏။ ထိုအခါ ဖခင်က စိတ်မဆိုးရန် တောင်းပန်၍ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သမျှ အကြောင်းစုံကို ပြောပြပါဟုဆိုသောကြောင့် ပြောပြသောအခါ သာဓု၊ သာဓု၊ ငါ့သား သူခိုးအတတ်ကို အဆုံးတိုင် တတ်မြောက်ပေပြီဟု ပြန်ပြောလေသည်။

ဤထူးခြားသောနည်းမျိုးကား ဈာန်ဝါဒအသင်း နည်းစနစ်ဖြစ်လေသည်။ ဈာန်ဆရာသည် တပည့်ဖြစ်သူအား အရှည်အလျား စကားပရိယာယ် ကြွယ်ဝစွာနှင့် အကျိုးအကြောင်းဆက်စပ်ကာ သင်ကြားပေးရိုးမရှိ။ ပညာရောင်အလင်းကို ရုတ်ခြည်းမြင်အောင်၊ သစ္စာတရားကို ရုတ်ခြည်းထင်အောင် တိုက်ရိုက်တုံတိုး သင်ကြားပေးတတ်လေသည်။ ဤမျှဖြင့် အသိရခက်သော ဈာန်ဝါဒအကြောင်းကို အမြွက်မျှပြောပြပြီးနောက် ဈာန်ဝါဒ၏ နိမိတ်လက္ခဏာများကို ပြောပြပါအံ့။

ဈာန်နှင့် ဆာမူရဲ

‘တင်ဒေ’သည် တော်သုံးဂိုဏ်း၊ ‘ရှင်ဂုံ’သည် မှူးမတ်သုံးဂိုဏ်း၊ ‘ဈာန်’သည် သူရဲကောင်းသုံးဂိုဏ်း၊ ‘ဂျီဒို’သည် အရပ်သုံးဂိုဏ်းဟု သာသနာရေးဂိုဏ်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ နိပုန်စကားအစဉ်ရှိသည့်အတိုင်း ဆာမူရဲခေါ် နိပုန်သူရဲကောင်းမျိုးတို့သည် ဈာန်ဂိုဏ်းဝင်တပည့်တော်များ ဖြစ်ကြသည်။ မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် ပြည့်ဝသော ဘုရားသခင်၏တရားတော်သည် သူရဲကောင်းတို့၏ သွေးထွက်သံယို တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်မှုနှင့် ဖိလာကန်လန် ဖြစ်နေသော်လည်း ဈာန်ဝါဒတွင် သူရဲကောင်းတို့အကြိုက် တရားသဘောများ ပါဝင်လျက် ရှိလေသည်။

ဈာန်ဝါဒသည် နောက်မဆုတ်သောဝါဒ ဖြစ်သည်။ ကိစ္စတစ်ခုကို စမိလျှင် ရှေ့သို့သာတိုးရသည်။ နောက်သို့လည်းကောင်း၊ ဘေးသို့လည်းကောင်း စောင်းငဲ့၍မျှမကြည့်၊ စိတ်တစ်ချောင်းတည်းဖြင့် ရှေ့သို့သာ တိုးဆင့်ချီတက်ရသည်။ ဈာန်ဂိုဏ်း၏အမိန့်သံကား ‘ချီ-တက်’ ဖြစ်သည်။

၎င်းပြင် ဈာန်ဂိုဏ်းစည်းကမ်းဥပဒေတို့သည် အထွေအလာအဆန်းအပြားမဟုတ်၊ အလွန်ရှင်းလင်း ရိုးဖြောင့်သည်။ တိုက်ရိုက်တဲ့တိုး ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ထူကိုယ်ထ၊ ကိုယ့်အားကိုယ့်ကိုး၊ ကိုယ်ထူးကိုယ်ချွန် ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ကျိုးမငဲ့၊ ရန်သူမကြောက်၊ ဆင်းရဲမမှု ဖြစ်သည်။

အထက်အဆိုပါဈာန်ဝါဒ၏ အခြေခံတရားအသီးသီးသည် သူရဲကောင်းစစ်သားတို့ လိုလားအပ်သော အရည်အချင်းဂုဏ်ကျေးဇူးများ ဖြစ်သည်။ ရွက်အုပ်သီး (ဟာဂါကူရေ) ခေါ် နိပုန်စာတမ်းတစ်စောင်တွင် ဖော်ပြသည်ကား ဆာမူရဲ သူရဲကောင်းသည် ကိုယ့်ဂုဏ်ကိုယ်မဖော်ရ။ အကြော့အမော့ ဟန်ခင်းကာ မကြွားဝါရ။ အကျော်အစောကိုရှောင်ကာ သတ္တဝါများအတွက် ကောင်းကျိုးတစ်ခုခုကို ကုပ်ကုပ်ဆောင်ရွက်နေရမည်ဟု ဖြစ်သည်။ ဤအချက်၌လည်း ဈာန်ဝါဒနှင့် သူရဲကောင်းဝါဒတို့ သဘောကြိုက်ညီကြသည်။

၎င်းပြင် ဆာမူရဲသူရဲကောင်းမျိုးတို့၏ဝိနည်းဟု ခေါ်ထိုက်သော ဗုဒ္ဓဂျီဒိုသဘောအကြောင်းကို နိပုန်ပညာရှိများ တခမ်းတနား ရေးသားထားခဲ့သည်လည်း အများရှိသည်။ သေခြင်းတရားသည် လူတိုင်းအတွက် အရေး

ကြီးသော ပြဿနာကြီးတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဆာမူရဲသူရဲကောင်း စစ်သည်တော် တို့အတွက်ကား အထူးအရေးကြီးလေသည်။ ဆာမူရဲ၏ဘဝသည် စစ်တိုက် ရသောဘဝ ဖြစ်သည်။ စစ်တိုက်ခြင်းသည် သေခြင်းတရား၏ အကြောင်း ဖြစ်၍ ကိုယ်မသေလျှင် သူသေမည် အမှန်ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ကမသတ်လျှင် သူကသတ်မည် အမှန်ဖြစ်၏။ ဤသို့ သေခြင်းတရားကို မိတ်ဖွဲ့ နေရသော ဆာမူရဲတို့အတွက် ဗုဒ္ဓိဒီမူလသင်ခန်းစာခေါ် စာအုပ်တွင် ရေးသားထားသည် မှာ ဆာမူရဲသူရဲကောင်းအတွက် အရေးအကြီးဆုံး လိုလားအပ်ဆုံးတရားသည် သေခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ဆာမူရဲသူရဲကောင်းသည် နေ့ရောညပါ၊ ညရောနေ့ပါ နှစ်ဦးအစ အရုဏ်တက်သည်မှ နှစ်ကုန်ဆုံးသည့်တိုင်အောင် သေခြင်း တရားကို စိတ်စောလျက်ရှိရမည်။ ဤသေခြင်းတရားကို သဘောပေါက် သိမြင်သော သူရဲကောင်းသည် မိမိ၏တာဝန်ဝတ္တရားများကို အဆုံးတိုင် ဆောင်ရွက်နိုင်လိမ့်မည်။ သူသည် မိမိအရှင်၏ ကျေးဇူးသစ္စာတော်ကို စောင့်သိရိသေလိမ့်မည်။ မိဘတို့အား ပြုရမည့်ဝတ်ကိုလည်း ကျေပွန်အောင် ဆောင်ကြဉ်းလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသူသည် ဆင်းရဲဒုက္ခအမျိုးမျိုးကို အောင် မြင်လိမ့်မည်။ ဤနည်းဖြင့် သူ၏သက်တမ်းသာလျှင် ရှည်မည်မဟုတ်။ သူ၏ဂုဏ်သည်လည်း တိုးတက်ပေအံ့။ လူ့အသက်သည် အလွန်နံ့နဲ့၏။ အထူးသဖြင့် ဆာမူရဲ၏အသက်သည် နံ့နဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ဆာမူရဲသူရဲကောင်း သည် အသက်ကို ပဓာနမထားဘဲ မိမိ၏တာဝန်ကျေမှုကိုသာ ဂရုပြုရမည်။

ဤသင်ခန်းစာသည် ဈာန်ဝါဒီဂိုဏ်းသားတို့၏ နောက်မဆုတ်တမ်း သင်ခန်းစာနှင့် ညီညွတ်သည်ဖြစ်၍ ဆာမူရဲသူရဲကောင်းမျိုးသည် ဈာန်ဂိုဏ်း ကို နှစ်သက်လေသည်။

ရွက်အုပ်သီး (ဟာဂါကူရေ) စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားပြန်သည်မှာ လည်း ဗုဒ္ဓိဒီဆိုသည်မှာ သေဖို့ရန် စိတ်ဆုံးဖြတ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ လမ်းခွ ဆုံသို့ရောက်နေသောအခါ ဆာမူရဲသူရဲကောင်းသည် သေလမ်းကိုလိုက်ရန် ဦးမလေးရ။ ပန်းတိုင်သို့မရောက်ဘဲ ဤကဲ့သို့သေရခြင်းကို အချည်းနှီး သေရ ခြင်း၊ ခွေးကဲ့သို့ သေရခြင်းဟု အချို့က အပြစ်ဆိုပေလိမ့်မည်။ သို့သော်လည်း ခရီးဆုံးသို့ရောက်နေသောအခါ ပန်းဆွတ်ဖို့ရန်ကို မကြိုးစားနှင့်တော့။ လူတိုင်းသည် သေရမှာကြောက်၍ အသက်ရှင်နေလိုသည်မှာ မှန်၏။

အသက်ရှင်နေ၍ ပန်းကိုမဆွတ်နိုင်လျှင် ထိုသူသည် လူကြောက်ဖြစ်လေသည်။ သို့သော်လည်း သူရဲကောင်းသည် ပန်းကို မဆွတ်နိုင်။ သေကားသေရဲ၏။ ဤသို့သေရခြင်းသည် ခွေးသေ၊ အရူးသေ သေရခြင်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပေမည်။ သို့သော် မိမိ၏ဂုဏ်ကိုစွန်းထင်းမည့် ရှက်ဖွယ်ကိစ္စကား မရှိလေ။ ဗုဒ္ဓါဒိဝါဒတွင် ဂုဏ်သည် အရေးကြီး၏။ အရှက်သည် အရေးကြီး၏။ ထို့ကြောင့် သူရဲကောင်းသည် သေခြင်းတရားကို အမြဲစိတ်စေရမည်။ သေဖို့ရန် စိတ်ဆုံးဖြတ်ပြီးသူသည် ဗုဒ္ဓါဒိဝါဒတွင် ကောင်းစွာ ထမြောက်အောင်မြင်သူ ဖြစ်လေသည်။ ထိုသူ၏ဘဝသည် အပြစ်လုံးဝကင်း၍ ထိုသူ၏တာဝန်တို့သည် ကောင်းစွာကျေပွန်လေတော့သည်။

ဤကဲ့သို့ ဆာမူရဲသူရဲကောင်းတို့၏ ဗုဒ္ဓါဒိဝါဒနှင့် ဈာန်ဝါဒမှာ သေခြင်းကို မကြောက်၊ နောက်သို့မဆုတ်၊ ကုပ်ကုပ်နှင့် လောကအကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရမည့်ကိစ္စများတွင် တစ်ကျန်တည်း ညီညွတ်ကြလေသောကြောင့် ဆာမူရဲသူရဲကောင်းမျိုးတို့သည် ဈာန်ဝါဒကိုနှစ်သက်ကာ ဈာန်ဝါဒဆရာကြီးများ၏ခြေရင်းတွင် ဝပ်စင်း၍ အဆုံးအမကို ခံယူကြလေသည်။

ဈာန်နှင့် ဓားရေး

ဓားသည် ဆာမူရဲ၏အသက်ဖြစ်သည်။ ဆာမူရဲအကြောင်းကို စဉ်းစားလျှင် ဓားအကြောင်းကို ချန်လှပ်ထား၍မဖြစ်။ ဆာမူရဲသူရဲကောင်းသည် မိမိ၏ သူရဲကောင်းတာဝန်ကို ကျေပွန်အောင်ထမ်းဆောင်လိုလျှင် ဇာတိတရား၊ မရဏတရားတို့ကို ဂရုမပြုဘဲ ကျော်လွန်နိုင်စွမ်းရှိရမည်။ လျစ်လျူရှုနိုင်စွမ်းရှိရမည်။ အခါအခွင့်ရောက်သောအခါ၌ သူရဲကောင်းသည် မတွန့်မဆုတ်အသက်ကို စွန့်ရမည်။ အသက်ကိုစွန့်ရမည်ဆိုသည်မှာ မိမိကိုယ်ကို ရန်သူ့ဓားအောက်တွင် စင်း၍ခံရန် သို့မဟုတ် မိမိ၏ဓားဖြင့် မိမိကိုယ်ကို စီရင်ရန် ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းပြောရမည်ဆိုက ရန်သူကိုနိုင်မည်ထင်လျှင် ရန်သူကိုစီရင်၊ ရန်သူကနိုင်မည်ထင်လျှင် မိမိကိုယ်ကို ပြန်စီရင်ရန်ဖြစ်သည်။ ဤနည်းဖြင့် ဓားသည် ဆာမူရဲသူရဲကောင်းဘဝနှင့် များစွာ ဆက်သွယ်နေရုံမျှမက ကျေးဇူးသစ္စာ စောင့်သိရိုသေမှု၊ ကိုယ်ကျိုးမငဲ့ဘဲ ကိုယ်စွန့်မှုတို့၏ မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာ ဖြစ်လေတော့သည်။

ဓား၏ ကိစ္စမှာ နှစ်ခုဖြစ်သည်။ ပထမကိစ္စမှာ ဓားပိုင်ရှင်၏ ခရီးလမ်းတွင် ပိတ်ဆို့ကာကွယ်နေသော ခလုတ်တံသင်းတို့ကို ရှင်းလင်းသုတ်သင်ရန် ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကိစ္စမှာ သက္ကာယတရား ကိုယ်ကျိုးအတွက် ငဲ့ကွက် ခင်တွယ်မှုတို့ကို ရှင်းလင်းသုတ်သင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပထမကိစ္စသည် မျိုးချစ်ဝါဒ၊ စစ်တိုက်ဝါဒနှင့်သက်ဆိုင်၍ ဒုတိယကိစ္စမှာ ကျေးဇူးသစ္စာစောင့်သိရိုသေမှုနှင့် ကိုယ်စွန့်မှုတည်းဟူသော အနက်မျိုးကို ဖော်ပြလျက်ရှိလေသည်။ ပထမကိစ္စတွင် ဓားသည် ဖျက်ဆီးမှုလက်နက်သက်သက်ဖြစ်၍ ခွန်အားဗလ၏ နိမိတ်လက္ခဏာ ဖြစ်လေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အလွန်ကြမ်းကြုတ်ရက်စက်သော အခြေသို့ပင် ဆိုက်ရောက်နိုင်သည်။ သို့သော် ပထမကိစ္စကို ဒုတိယကိစ္စနှင့် မဲတင်းထိန်းစောင့်ပေးလျှင် မြင့်မြတ်သော အခြေသို့ရောက်ရပြန်သည်။ အကြောင်းသော်ကား ထိုသို့ မဲတင်းပေးသော အခါ ဖျက်ဆီးခြင်းသည် မကောင်းမှုတို့ကိုသာ ဖျက်ဆီးခြင်းအဖြစ်သို့ ရောက်လေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဓားသည် လောက၏ ငြိမ်းချမ်းမှု၊ တရားမှု၊ တိုးတက်မှု၊ ခင်မင်ကြင်နာမှုတို့ကို နှောင့်ယှက်သော အရာတို့ကို နှိမ်နင်းအောင်မြင်ရန် တန်ခိုးလက်နက် ဖြစ်လေတော့သည်။

နိပုန်တို့၏ နတ်ကွန်းတွင် တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သော မဇ္ဈသီရိ နတ်မင်းသည် ယာလက်တွင် ဓားကိုဆွဲ၍ ဝဲလက်တွင် သုတ်ကျမ်းကိုစွဲလျက် ရှိသည်။ ဤနတ်မင်း၏ ဓားသည် အသက်ကိုသတ်ရန်ဓား မဟုတ်။ ရှင်ဥတ္တမကျော် တောလားတွင်ပါသော သန်လျက်ကဲ့သို့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတည်းဟူသော တရားဆိုးသုံးပါးကို သုတ်သင်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ဈာန်ဝါဒတွင် အကျိုးဝင်သောဓားနှင့် သူရဲကောင်းတို့၏ ဓားသည် တစ်စိတ်တစ်ဝက် သဘောတူညီကြ၍ လွတ်မြောက်ရေး ခရီးသို့သွားရာလမ်းတွင် ပေါ်ပေါက်တတ်သော ဆူးညောင့်ခလုတ်တို့ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းရန်အတွက်ချည်း ဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် ဓားလက်နက်ကို နိပုန်တို့သည် များစွာ အရေးပေးအရိုအသေပြုကြလေသည်။ ဓားလုပ်သော အစီအရင်မှာလည်း တခမ်းတနားပင် ဖြစ်သည်။ ဓားလုပ်မည်ရှိသောအခါ ပန်းပဲဆရာသည် ပထမဦးစွာ အစောင့်နတ်ကို ပန်းပဲဖိုသို့ ပသပင့်ခေါ်သည်။ ၎င်းနောက် ပန်းပဲဖိုကို ပရိတ်

ချည်ဖြင့် ရံတား၍ နတ်ဆိုးများ ဝင်ရောက်နှောင့်ယှက်ခြင်းမှကင်းအောင် ဆောင်ရွက်သည်။ ထို့နောက် ပန်းပဲဆရာသည် ရေမိုးချိုး၍ ဝတ်ကောင်းစား လှဆင်ပြီးလျှင် ဓားလုပ်လေသည်။ နတ်မင်းက စောင့်ရှောက်ကူညီ မှိုင်းမ နေသည်ဟူသော အယုံအကြည်ဖြင့် ပန်းပဲဆရာသည် စိတ်ရောကိုယ်ပါ ဓားသံကို မီးတွင်ဖုတ်၊ ပေတွင်ထု၊ ရေတွင်ချ၊ ကျောက်တွင် သွေးကာ သူရဲ ကောင်းတို့အဖို့ မွန်မြတ်သော ဓားလက်နက်ရတနာကို လုပ်လေသည်။ ဤသို့ နတ်ကန္ဓားပေးကာ အယုံအကြည်ကြီးစွာနှင့် စိတ်ရောကိုယ်ပါ လုပ်အပ်သော ဓားဖြစ်သဖြင့် နိပုန်အမျိုးသားတို့သည် ဓားကို များစွာ မြတ်နိုးကြလေသည်။

ဓားရေးကစားမှုနှင့် ဈာန်ဝါဒတို့၏ ဆက်သွယ်နီးစပ်နေပုံအကြောင်း ကို တာကွန်အမည်ရှိ ဈာန်ဝါဒဆရာကြီးတစ်ဦး ပြောဆိုမိန့်မြွက်ချက်မှာ အလွန်မှတ်သားဖွယ်ဖြစ်ပါ၍ အောက်တွင် အကျဉ်းမျှ ဖော်ပြပါအံ့။

ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် ပညာရင့်သန်မှုအတွက် ဆောင်ရွက်ကျင့်ကြံရန် ၅၂ စခန်းရှိရာ တစ်ခုသောစခန်းကို ငြိတွယ်ရပ်ဆိုင်းခြင်းစခန်းဟု ခေါ်သည်။ ဤစခန်းသို့ရောက်သောအခါ တရားကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ် သည် ငြိတွယ် ရပ်ဆိုင်းနေတော့သည်ဖြစ်၍ ရှေ့သို့မတိုးမတက် မရွေ့မလျားနိုင် ဖြစ်တတ်သည်။ ဤငြိတွယ်ရပ်ဆိုင်းခြင်းစခန်းနှင့် အလားတူသဘောမျိုးသည် ဓားရေးတွင်လည်းရှိသည်။ ဓားရေးပြ ရာ၌ ရန်သူက ခုတ်မည်ရွယ်လျှင် သင်၏စိတ်ကို ရန်သူ့ဓားတွင် စူးစိုက်ထားလိုက်ပါ။ ထိုအခါ သင်သည် ရန်သူ၏ တန်ခိုးအောက် သို့ ကျရောက်သွားသည်ဖြစ်၍ မိမိကိုယ်ကို မထိန်းမချုပ်နိုင်ဘဲ မလွတ်မလပ်ဖြစ်လေမည်။ ဤသို့ အာရုံစူးစိုက်မှုမျိုးကို ငြိတွယ် ရပ်ဆိုင်းခြင်းဟု ငါဆိုသည်။ ဤသို့မဟုတ်ဘဲ သင့်ထံသို့ ရှေးရှု လာလင့်သောဓားကို သင်သည် မြင်ကားမြင်၏။ ဂရုမမူ၊ ဤဓားကို မည်သို့စီရင်ရမည်နည်းဟုလည်း မတွေးတော။ ဝိတက် ဝိစာရကင်း စွာ ရန်သူ့ဓားကိုလှယူ၍ ရန်သူ့ကိုပြန်ခုတ်ရန် ကြိုးစားခြင်းသည် သာလျှင် ရန်သူ့ကို ရန်သူ့လက်နက်နှင့်ပင် နိုင်နင်းရသော ရန် အောင်ကြောင်းတရား ဖြစ်သည်။ ဈာန်ဝါဒတွင် အဆိုတစ်ခုရှိ သည်မှာ ရန်သူ၏ဓားကို လှယူ၍ သူ့ဓားဖြင့်ပင် သူ့ကို ပြန်၍

စီရင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ရန်သူ့လက်ရှိဓားကို ဂရုပြုမိလျှင်လည်းကောင်း၊ မိမိလက်တွင်ရှိသောဓားကို ဂရုပြုမိလျှင်လည်းကောင်း၊ ကာလ၊ ဒေသ၊ ပယောဂတို့ကို ဂရုပြုမိလျှင်လည်းကောင်း သင်၏ အာရုံသည် ငြိတွယ်ရပ်ဆိုင်းသည်ဖြစ်လေသောကြောင့် ရန်သူ့ကို အခွင့်ကောင်း အချက်ကောင်းပေးသည်နှင့် တူလေတော့သည်။ ဤကပ်ငြိရပ်ဆိုင်းမှုမျိုးကို ဗုဒ္ဓဝါဒ၌လည်းကောင်း၊ ဓားရေး ကစားမှု၌လည်းကောင်း ကောင်းစွာ ရှောင်ကြဉ်ရမည်။ ဤသို့ တာကွန်ခေါ် ဈာန်ဆရာကြီးက ဈာန်ဝါဒနှင့် ဓားရေးနီးစပ်ပုံကို ရေးသားမိန့်မြွက်ခဲ့ဖူးလေသည်။ ဤကပ်ငြိရပ်ဆိုင်းမှုမျိုးကို နိပုန်ဘာသာတွင် ဘွန်နိဟုခေါ်၍ ပါဠိဘာသာတွင် ကိလေသာနှင့်အတူတူ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလေသည်။ မဟာယာနကျမ်းဂန်တွင် ပါဝင်သော ပညာပါရမီသုတ်ခေါ် ကျမ်းတွင်လည်း သင်၏စိတ်ကို မည်သည့်နေရာတွင်မျှ ငြိတွယ်ရပ်ဆိုင်းမရှိပါစေနှင့်၊ အမြဲနိုးကြားထကြွနေပါစေဟု ဆုံးမထားချက်ရှိလေသည်။ ၎င်းပြင် ဓားရေးအတတ်သင်ရာတွင် ဓားရေးဆရာကို ဥပဇ္ဈာယ် (အိုရှို) ဟုခေါ်၍ သင်ရာအခန်းကို ဗောဓိမဏ္ဍလ (ဒိုဇို)ဟု ခေါ်ထားသည်ကို ထောက်သော် ဓားရေးသမားတို့သည် ဈာန်ဝါဒမှ အစစအရာရာကို သင်ယူ အမွေခံထားသည်မှာ ထင်ရှားနေလေသည်။

ဓားနှင့်ပတ်သက်၍ အစလဝိဇ္ဇာခေါ် မလှုပ်ဝိဇ္ဇာ။ မုရှင်ခေါ် စိတ်မဲ့အခြေ စသောကိစ္စများရှိလေသေးသော်လည်း ဤမျှ နှင့်ပင် ဤအခန်းကို ရပ်ပါဦးမည်။

ဈာန်နှင့် လက်ဖက်ရည်ပွဲ

လက်ဖက်အကြောင်းကို ဦးပုည၏ မေတ္တာစာ၌ ကောင်းစွာဖတ်နိုင်သည်။ လက်ဖက်ရည်အကြောင်းကို ဥတုဘောဇနကျမ်း၌ အတော်အသင့်တွေ့နိုင်သည်။ ဥတုဘောဇနဆရာ ယောမင်းကြီးက လက်ဖက်ရည်အကြောင်းကို အကောင်းရော အဆိုးပါ ရေးခဲ့လေသောကြောင့် လက်ဖက်ရည်ကို အထူးမြတ်နိုးသူ နှောင်းဆရာတစ်ဦးက-

ဘောဇနာ ဥတုကျမ်းမှာလ၊

ယောဆရာ လူမှုကျွမ်းသူက၊

သု-ဒု-ပြုမ်း ဆိုခဲ့တယ်။

ဟု ဝေဖန်ခဲ့လေသည်။ နောက်တစ်ဖန် လက်ဖက်ရည်အကြမ်းကြိုက်သူ တစ်ဦးကလည်း ထောက်ခံသောအားဖြင့်-

လက်ဖက်ရေ အမှန်သောက်လျှင်ဖြင့်၊

ကျက်သရေ အမှန်မြောက်ပါလိမ့်၊

ကြိသလောက် ပြီးတဲ့ရေ။

စသည်ဖြင့် ချီးမွမ်းရေးသားပြန်လေသည်။ ဤစာများကို မြင်ရခြင်းဖြင့် မြန်မာ လူမျိုးများ လက်ဖက်နှင့် လက်ဖက်ရည်ကြမ်းကို မည်မျှမြတ်နိုးသည်ကို သိရသည်။ တရုတ်လူမျိုးများ လက်ဖက်ရည်ကြိုက်ပုံကိုကား အမြင်ဖြစ်၍ အထူးပြောရန် မလိုပါ။ နိပွန်လူမျိုးများ လက်ဖက်ရည်ကို တခမ်းတနား မြတ်နိုးနှစ်သက်ပုံကိုမူ သိသူနည်း၍ ပြောပြရမည်ဖြစ်သည်။

ဈာန်ဝါဒနှင့် လက်ဖက်ရည်ပွဲ ကျင်းပခြင်းတို့တွင် သဘောတူညီ ချက်တစ်ရပ်မှာ တကယ်မလို အပိုသက်သက်ဖြစ်သော အဆင်းတန်ဆာ အပေါ်ယံ ကိရိယာတို့ကိုပယ်၍ ရှင်းရှင်းရိုးရိုး မူလအခြေအတိုင်းဖြစ်လိုမှုပင် ဖြစ်သည်။ ဈာန်သည် အထက်ကပြောခဲ့သည့်အတိုင်း နောင်လာ နောက် သား ရဟန်းသံဃာများ ဖြည့်စွက်ထပ်လောင်းသော ကျမ်းဂန်စာပေတို့ကို ပယ်၍ ဘုရား၏သဘောရင်းတရား အခြေခံကိုသာ နာယူကျင့်ကြံလေသည်။ လက်ဖက်ရည်ပွဲ ကျင်းပခြင်း၌လည်း အိမ်တော်၊ နန်းတော်၊ အခမ်းအနား အကြီးအကျယ်မလို။ သက်ငယ်ခုနစ်ပျစ်၊ ကြမ်းခုနစ်ချောင်းရှိတဲထဲ၌ မြေအိုး ကလေးဖြင့် လက်ဖက်ရည်တိုက်ကျွေးခြင်းမျှ ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ရိုးမှုချင်းတူ သောကြောင့် ဈာန်သမားတို့သည် လက်ဖက်ရည်ပွဲ တည်ခင်းခြင်းကို များစွာ နှစ်သက်ကြသည်။ တရုတ်ပြည်တွင် ဈာန်ဝါဒီရဟန်းတော်များသည် ဧည့်သည် အာဂန္တုများအားလည်းကောင်း၊ ကျောင်းနေရဟန်းသံဃာတို့အားလည်း ကောင်း၊ လက်ဖက်ရည်ပွဲတည်ခင်းတိုက်ကျွေးလေ့ရှိသည်။ ဤအလေ့ကို တရုတ်ပြည်ရောက် နိပွန်ရဟန်းတော် ဒိုက်အိုသည် ခရစ်နှစ် ၁၃၀၀ လောက် တွင် နိပွန်ကျွန်းသို့ ဆောင်ယူခဲ့၍ ချန်ပူဟူသောအမည်ဖြင့် ယနေ့ထက်တိုင်

ကြီးပွားလျက် ရှိသည်။

လက်ဖက်ရည်သည် စိတ်ကိုအမြဲရွှင်လန်းလတ်ဆတ်စေ၍ နိုးကြားထကြွစေသည်။ ရဟန်းဘဝတွင် လိုလားအပ်သည့်အရာမှာလည်း တွေဝေငိုက်မျဉ်းခြင်းကင်း၍ နိုးကြားထကြွနေခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း လက်ဖက်ရည်ကို ရဟန်းတော်များနှင့် ပညာရှိများ ကြိုက်နှစ်သက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

လက်ဖက်ရည်ပွဲ တည်ခင်းတိုက်ကျွေးခြင်း၏ အကျိုးမှာ ညီညွတ်မျှတမှု၊ ရိုသေကိုင်းရှိုင်းမှု၊ စင်ကြယ်သန့်ရှင်းမှု၊ တည်ငြိမ်အေးဆေးမှုများကို ရယူခံစားနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ လက်ဖက်ရည်ပွဲနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာကြီး တာကွန်၏မိန့်မှာချက်မှာ-

ငါတို့သည် ဝါးရုံကြား၌ဖြစ်စေ၊ သစ်ပင်ရိပ်၌ဖြစ်စေ၊ တဲငယ်တစ်ခုကို ထိုးကြမည်။ စမ်းချောင်းများ၊ ကျောက်ဆောင်များ၊ သစ်ပင်ချုံနွယ်များကို ပတ်ဝန်းကျင်တွင် စီစဉ်၍ တဲတွင်း၌ မီးသွေးကိုစု၊ ရေနွေးအိုးကိုတည်၊ ပန်းများကိုထိုး၍ လက်ဖက်ရည်နှင့် ဆိုင်ရာ ပန်းကန်ခွက်ယောက်တို့ကို ဝေငှကြမည်။ ထိုအခါ ငါတို့သည် သဘာဝ အဖော်အလှော်များဖြစ်သော စမ်းရေယဉ်၏ ကြည်လင်သောအသံကို နားထောင်နိုင်မည်။ ပန်းသစ်ပင်တို့၏ သန့်ရှင်းအေးမြသောအဆင်းကို ကြည့်မြင်နိုင်မည်။ ဤတဲမှနေ၍ ရာသီအလိုက်ပေါ်ပေါက်သော တောပန်းတောင်ပန်း၊ ဆီးနှင်းမိုးရေ၊ လဆုတ်လဆန်း လပြည့်ဝန်းတို့ကိုကြည့်ကာ ရသာအသီးသီးကို ခံစားနိုင်မည်။ ဧည့်သည်အာဂန္တုတို့အား ဤတဲငယ်၌ ဧည့်ခံပြုစုသောအခါ ရေနွေးအိုး၏မြည်သံကို ထင်းရှူးတော၌ ဖြတ်တိုက်သော လေမြည်သံအဖြစ်ဖြင့် ကြားရလေအံ့။ ထိုအခါ ငါတို့သည် လောက၏ ပူပင်သောကြောင့်ကြမှု အထွေထွေကို မေ့သွားကြကာ လက်ဖက်ရည်အိုးမှ လက်ဖက်ရည်ကိုငဲ့၍ သောက်ကြအံ့။ ကရားနှုတ်သီးမှ လက်ဖက်ရည်ကျသံသည် တောင်ကျစမ်းချောင်းမှ ရေကျသံကို သတိရစေ၍ ငါတို့စိတ်ကို ညစ်ညမ်းစေသော ဖုန်မှုန့်တို့ကို ဆေးကြောသုတ်သင်လေအံ့။ ဤသို့သဘောရှိသော လောက

သည် ရသေ့ရဟန်းတို့၏လောက၊ မြင့်မြတ်အေးချမ်းသော
လောကနိဗ္ဗာန်ကလေးဖြစ်လေသည်။

ဤသို့ အေးချမ်းငြိမ်သက်မှုကို ရယူရန် လက်ဖက်ရည်ပွဲကို ရိုးရိုး
ကလေး တည်ခင်းတိုက်ကျွေးကြရာ လက်ဖက်ရည်တဲကလေးတွင် စိတ်ငြိမ်
သက် စင်ကြယ်မှုကို ရဖူးသော ရိက္ခူအမည်ရှိ ဆရာတစ်ဦးက အောက်ပါ
ကဗျာတိုကလေးများကို ရေးဖူးလေသည်။ ဆရာသည် လက်ဖက်ရည်
တဲကလေးအတွင်းမှ အပြင်လောကသို့ လှမ်းကြည့်လိုက်သောအခါ ခြံဝင်း
အတွင်း၌ ထင်းရှူးရွက်များ ငြိမ်သက်စွာ ကျရောက်တည်ခင်းနေ၍ မြူမှုန်
များလည်းမလွင့်ဘဲ တိတ်ဆိတ်အေးချမ်းနေပုံသည် လက်ဖက်ရည်အစွမ်းဖြင့်
သူ၏စိတ်အေးချမ်းတည်ငြိမ်နေပုံနှင့် တူလေသောကြောင့်-

ရွက်ရော်မြေထက်၊ လျှောကျသက်၍
မြေထက်သာစွာ၊ မြူမထတည်။
ကာလဤခါ၊ ငါ့စိတ်မှာလည်း
သာယာတည်ငြိမ်လှသည်တကား။

ဟု ရေးစပ်လေသည်။

၎င်းပြင် တစ်ညသောအခါ၌ ဆရာကြီးရိက္ခူသည် တဲမှမျှော်၍
မိုးပေါ်တွင်သာနေသော လမင်းကို ကြည့်လိုက်သောအခါ လရောင်ခြည်
သည် သူ၏ နောင်တကင်းသောစိတ်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ထွန်းလင်းသည်ကို
အောက်ပါအတိုင်း ရေးဖွဲ့လေသည်။

လရောင်မိုးက၊ ဆင်းသက်ကြွ၍
နောင်တမဲ့ကင်း၊ ငါ့စိတ်တွင်းသို့
ထွန်းလင်းလာသည် ပါတကား။

ဤမျှဖြင့် အသိရခက်သော ဈာန်သာသနာနှင့် အသိရမလွယ်သော
နိပုန်တို့၏ ယဉ်ကျေးမှုအကြောင်းကို အကျဉ်းမျှပြော၍ နိဂုံးချုပ်ပါတော့မည်။
ကျွန်တော်၏ ဟောပြောချက်ကို ကြွရောက်လာသောပရိသတ် နားလည်
သဘောပေါက်နိုင်လိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော် မယူဆပါ။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်
လည်း ကောင်းစွာ နားမလည်ပါ။ သို့သော်လည်း ဈာန်၊ မုရင် အစလဝိဇ္ဇာ၊
ဗုဒ္ဓိဒါ၊ ချနိယု စသော နိပုန်တို့၏ အယူအဆ ဓလေ့ထုံးစံအစဉ်အလာများတွင်

စိတ်ဝင်စားကာ ရှာဖွေစူးစမ်းလေ့လာလိုသောစိတ်မျိုး ကြွလာသော ပရိသတ် တွင် ပေါ်ပေါက်လာမည်ဖြစ်ပါက ကျွန်တော်ပင်ပန်းကျိုးနပ်မည် ဖြစ်ပါတော့ သည်။

(ပညာစာစောင်၊ ဒုတိယတွဲ၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၄၂၊ ၆၁-၇၁)

မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်း၏ဘဝခရီး (၁၉၁၀ မှ ၁၉၁၄ ထိ ပထမ ၅ နှစ်ပိုင်း)

‘မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်း’ ကို တည်ထောင်ရန် မစ္စတာ ဂျေ အဲစ် ဖာနီဗဲလ် (၁၈၇၈-၁၉၆၀) သည် ၁၉၀၈ ခုနှစ်တွင် အကြံရသည်။^၁ ထိုစဉ်အခါက ယိုးဒယားနိုင်ငံတွင် မြန်မာအမျိုးသား ဦးအောင်သိန်း (၁၈၇၀-၁၉၈၅) သည် ‘ယိုးဒယားနိုင်ငံအသင်း’ ၏ အကျိုးဆောင် လက်ထောက် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ယင်းအသင်း၏ ဂျာနယ်သို့ လည်း စာတမ်းများ ပြုစုပေးပို့လျက်ရှိသည်။ ၁၉၀၈ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ထုတ်ဂျာနယ် အတွဲ ၅၊ အပိုင်း ၁ ထွက်သောအခါ ဦးအောင်သိန်းသည် ဂျာနယ်တစ်စောင်ကို ၃၁ မေ၊ ၁၉၀၉ ရက်စွဲထိုး၍ မိမိ၏အကြီးအကဲ ဖြစ်ဖူးသူ စာတော်ပြန်ဝန်ထောက် ဦးထွန်းငြိမ်းထံသို့ ပို့လိုက်သည်။^၂ ဤ စာစောင်သည် မစ္စတာဖာနီဗဲလ်၏အကြံကို အောင်မြင်အောင် များစွာ အထောက်အကူပြုသည်ဟု ယုံမှတ်နိုင်ရန် အကြောင်းများကို တွေ့ရသည်။ မစ္စတာဖာနီဗဲလ်သည် ဤစာစောင်ကို ဦးထွန်းငြိမ်းထံမှတောင်းယူ၍ စိတ် ပါဝင်စားမည်ထင်ရသောသူများအား ပြသကာ အလားတူအသင်းတစ်သင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တည်ထောင်ရန် လိုအပ်ကြောင်းကို လှည့်လည်ဟောပြော နေပုံရသည်။^၃

စိတ်ပါဝင်စားသူများ ဦးရေများပြားလာသောအခါ မစ္စတာ ဖာနီဗဲလ်တို့သည် ယာယီကော်မတီတစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းပြီးလျှင် အသင်းတည် ထောင်မည့်အကြောင်း လှည့်စာများကို ၁၈ နိုဝင်ဘာလ ၁၉၀၉ တွင် မြန်မာ နိုင်ငံအရပ်ရပ်သို့ ပေးပို့ဝေငှသည်။ ထိုအခါ ပုဂ္ဂိုလ် ၂၃၈ ဦးထံမှ အသင်း တွင် စိတ်ဝင်စားကြောင်း ပြန်စာရသည်။

၁၉ ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၁၉၁၀ သို့ရောက်လျှင် ယာယီကော်မတီသည် အစည်းအဝေးကျင်းပ၍ အထွေထွေကော်မတီနှင့် ဆပ်ကော်မတီတို့ကို ဖွဲ့စည်းသည်။ တည်ထောင်လတ္တံ့သောအသင်းကို 'မြန်မာနိုင်ငံသုတေသန အသင်း' ဟု မှည့်ခေါ်ရန် ဆုံးဖြတ်သည်။ အသင်း၏ ဥပဒေကြမ်းများကို ဆွေးနွေးအတည်ပြုသည်။ ကော်မတီတွင် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ရန် (၁) ဝတ်လုံတော်ရ ဦးခင်၊ (၂) ဦးနေဒွန်း၊ (၃) ပျဉ်းမနားမင်းသား၊ (၄) ကျက်သရေဆောင် ရွှေစလွယ်ရမင်း ဦးဘိုးစ၊ (၅) အိန္ဒိယဆေးဘက်ဝန်ထမ်း ကပ္ပတိန် ဘခက်တို့ကို ဖိတ်ခေါ်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။

ပဏာမ အစည်းအဝေး

၁၉၁၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၉ ရက်၊ အင်္ဂါနေ့ညနေတွင် ဘားနဒ် အခမဲ့စာကြည့်တိုက်၌ ပဏာမအစည်းအဝေးကို ကျင်းပသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တတိယမြောက် ဒုတိယဘုရင်ခံ၊ အိန္ဒိယ မဟာရဋ္ဌသေနာပတိဘွဲ့ခံ၊ အိန္ဒိယ နိုင်ငံဝန်ထမ်း၊ ဂုဏ်ထူးဆောင် ဆာ ဟာဘတ် သာကယ် ဝိုက်က သဘာပတိ အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

အစည်းအဝေးဖွင့်သောအခါ အသင်းဥက္ကဋ္ဌ မစ္စတာ အီးလ်စ်က စကားအနည်းငယ်ဖြင့် နိဒါန်းပျိုးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ရာဇဝင်သမိုင်း ပညာ၊ လူမျိုးစုနှိုင်းယှဉ်ပညာ၊ ဘာသာဗေဒပညာတို့မှစ၍ ယင်းတို့နှင့် နီးနွယ် ဆက်စပ်နေသော ဘာသာရပ်များ လေ့လာရေးကိုအားပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မြန်မာများနှင့် ဗြိတိန်များ အချင်းချင်းချစ်ခင်လေးစားမှုကို ပိုမိုတိုးပွားစေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်လည်းကောင်း မြန်မာနိုင်ငံ

သုတေသနအသင်း' ကို တည်ထောင်ကြောင်း အထူးထည့်သွင်းပြောဆိုသည်။ မစ္စတာဖာနိုဗဲလ်၏ စိတ်အားထက်သန်မှုနှင့် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုတို့ကြောင့် အသင်းကြီးဖြစ်လာကြောင်း၊ ပဏာမအစည်းအဝေးသို့ မစ္စတာဖာနိုဗဲလ် မတတ်သာ၍ မလာရောက်နိုင်သည့်အတွက် နှမြောတသမိကြောင်း တို့ကိုလည်း အမှတ်တရ ဖြည့်စွက်ပြောဆိုသည်။

ထို့နောက် ဦးမေအောင် (၁၈၈၁-၁၉၂၆) က ပဏာမမိန့်ခွန်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဖတ်ကြားသည်။ သုတေသနလုပ်ရန် လိုနေသော ကိစ္စအမျိုးမျိုးတို့အကြောင်းကို မိန့်ခွန်းတွင် အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းတင်ပြသည်။ မကြာသေးမီက ထုတ်ဝေသော ယိုးဒယားနိုင်ငံအသင်းဂျာနယ်တွင် ယိုးဒယားရောက် မြန်မာအမျိုးသားတစ်ဦးပြုစုသည့် စာမျက်နှာတစ်ရာကျော်သော သုတေသနစာတမ်းကို တွေ့ရသဖြင့် 'မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်း' သက်ဆိုးရှည်လိမ့်မည်အကြောင်းကို ဟောကိန်းထုတ်နိုင်ကြောင်း ထည့်သွင်းပြောဆိုသည်။ ထို့ပြင် အသင်းဝင်ဦးရေ ခြောက်ဆယ်ခန့်သာ ရလိမ့်မည်ဟု ထင်ခဲ့သော်လည်း ထင်သည်ထက် များစွာပို၍ မူလအသင်းဝင်ဦးရေ ၂၁၃ ဦး အထိရှိနေပြီဖြစ်ကြောင်း အစီရင်ခံသည်။

ထို့နောက် သဘာပတိ ဆာ ဟာဘတ် ဝိုက်က နိဂုံးစကား ပြောသည်။ ကောင်းမြတ်သောရည်ရွယ်ချက်၊ ကောင်းမြတ်သောလမ်းစဉ် တို့ဖြင့် 'မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်း' ကို တည်ထောင်လိုက်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းတွင် အရေးပါသောဖြစ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း၊ ဤအသင်းမျိုးကို ရှေးအထက်ကျော်ကာရီက မတည်ထောင်ခဲ့သည်မှာ အံ့ဖွယ်ကောင်းကြောင်း၊ အသင်းအမှုဆောင်အဖွဲ့တွင် နိုင်ငံခြားသားနှင့် တိုင်းရင်းသားဦးရေ အချိုးမျှမျှ ပါဝင်နေသည်မှာ အားရဖွယ်ကောင်းကြောင်း၊ မြန်မာတို့သည် မိမိတို့၏ ရာဇဝင်နှင့် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုတွင် စိတ်ပါဝင်စားသူများဖြစ်ကြ၍ မြန်မာပညာရှင်များကို အသင်းအကြောင်း သဘောပေါက်စိတ်ဝင်စားအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်လျှင် သင့်မည်ဖြစ်ကြောင်းတို့ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၃၂ နှစ် တိုင်တိုင် အမှုထမ်းခဲ့သည့် ဆာ ဟာဘတ် ဝိုက်က အားပေးတိုက်တွန်း ပြောဆိုသည်။

၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်ကောလိပ်ကျောင်း၌ အသင်း၏ပထမအကြိမ် အထွေထွေအစည်းအဝေးကို ကျင်းပ

သည်။ ဒုတိယဘုရင်ခံ ဆာ ဟာဗီ အဒမ်ဆန်က သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ အကျိုးဆောင် အတွင်းရေးမှူး မစ္စတာ ချား ဒူရွာဇဲ (၁၈၇၁-၁၉၅၀) က အစီရင်ခံစာ ဖတ်သည်။ အစီရင်ခံစာတွင် အသင်းဂျာနယ်ကို အောက်တိုဘာလအတွင်း ထုတ်ဝေနိုင်မည်ထင်ကြောင်း၊ သုတေသနစာတမ်းလေး ငါးစောင်၊ အထွေထွေဆောင်းပါးများ၊ စာအုပ်စာတမ်းသုံးသပ်ချက်များ၊ မှတ်ချက်များ၊ စုံစမ်းမေးမြန်းချက်များ စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းရန် ရည်ရွယ်ကြောင်း ဖော်ပြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နေထိုင်သူတို့က မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်း စာအုပ်စာတမ်း အရေးအသားနည်းပါး၍ လတ်ဆင်၊ ဖော်သူ့မ္မာ၊ ဂရုံ ဒွေဒဲ၊ ဗိဂန္ဓ၊ ဒီဗယ်လျှေ၊ ပယ်လီယိုစသော သူစိမ်းများက အရေးအသားများပြားကြောင်းကို အားနာစွာနှင့်တင်ပြကာ အသင်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ် ပညာရှင်တို့ထံမှ စာတမ်းများ၊ ဆောင်းပါးများကို တောင်းခံသည်။ ပြီးလျှင် မစ္စတာ ဖာနိုဗဲလ်ရေးသော Matriarchal Vestiges in Burma (Myanma) ခေါ် စာတမ်းကို ဦးမေအောင်က ဖတ်၍ အစည်းအဝေးကိုရပ်သိမ်းသည်။ (ဤစာတမ်းသည် အသင်းတွင် ပထမဆုံးဖတ်သောစာတမ်း ဖြစ်သည်။)

ဂျာနယ်အတွဲ ၁

၁၉၁၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်းဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ အပိုင်း ၁ ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် ထုတ်ဝေသည်။^၇ ဂျာနယ်၏ အရွယ်မှာ ၈"x ၅" ဖြစ်သည်။ စာမျက်နှာ က-ဃ၊ ၁-၁၇၆ ပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့၊ အမေရိကန် နှစ်ခြင်းသာသနာပြုပုံနှိပ်တိုက်တွင် ရိုက်သည်။ အုပ်ရေ ငါးရာပုံနှိပ်သည်။ တစ်အုပ်လျှင် နှစ်ကျပ်ရှစ်ပဲနှုန်းနှင့် အပြင်တွင် ရောင်းသည်။

အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဂျာနယ်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။

*For the Investigation and Encouragement of Arts, Science and Literature in relation to Burma (Myanma) and neighbouring Countries.**

အသင်းအမှုဆောင် စာရင်းမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

PATRON.

(Sir Herbert Thirkell White, K.C.I.E Retired.)

Sir Harvey Adamson, M.A., LL.D., Kt., K.C.S.I.

COUNCIL.

President.

The Hon'ble Herbert L.Eales, I.C.S.

Vice-Presidents.

The Hon'ble Maung Bah Too, K.S.M., C.I.E.

The Hon'ble G.F.Arnold. I.C.S.

J.W: Darwood, Esq.

Hon. Secretary.

Professor. C. Duroiselle, M.R.A.S.

Hon. Treasurer.

Maung Tun Nyein.

Members of the Council.

R.E.V.Arbutnot, I.C.S.

J.G Rutledge, M.A., Bar,-at-Law.

Maung Shwe Zan Aung, B.A.

Maung May Oung, M.A., LL.B.

Dr. G.R.T. Ross, M.A., D. Phil.

M. Hunter, M.A.

A.D. Keith, B.A., M.R.A.S.

J. Stuart:

W.G. Wedderspoon, M.A.

Rev. D. Gilmore, M.A.

Rev. J.F Smith, B.A.

Major W.G Pridmore, I.M.S.

Rt. Rev. Bishop Cardot.

J.T. Best, M.A.

Maung Ne Dun, F.R.C.L

Maung Kin, Bar,-at-Law.

Capt. Ba-Ket, I.M.S.

အသင်းသားစာရင်းကို အင်္ဂလိပ်အက္ခရာဖြင့်စဉ်၍ စာမျက်နှာ ၁၆၉-၁၇၅ အထိတွင် ဖော်ပြသည်။ ဦးရေ ၂၁၅ ရှိသည်။ မြန်မာအမည် ၇၅ ပါသည်။ တစ်သက်ပန်အသင်းသား ရှစ်ယောက်ရှိသည်။ မှော်ဘီ ဆရာသိန်း (၁၈၆၁-၁၉၄၂)၊ ဦးထွန်းငြိမ်း၊ ဦးတော်စိန်ခို (၁၈၆၄-၁၉၃၀) တို့မှာ တစ်သက်ပန်အသင်းသားများ ဖြစ်ကြသည်။ အနိစ္စရောက်သူ ခုနစ်ဦး ၏အမည်များကို ကြယ်ပွင့်ပြ၍ ထည့်ထားသည်။ ဘိက္ခု အာနန္ဒ မေတ္တေယျ^၉ မှာ တစ်ပါးတည်းသော အသင်းဝင်ဗုဒ္ဓဘာသာရဟန်း ဖြစ်သည်။ မန္တလေးမြို့ 'အထက်မြန်မာနိုင်ငံကလပ်' မှာ တစ်ခုတည်းသော အသင်းဝင်အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သည်။

ဂျာနယ်၏ မာတိကာတွင် (၁) ပဏာမ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း၊ (၂) ပထမ အထွေထွေအစည်းအဝေးအကြောင်း တင်ပြချက်၊ (၃) စာတမ်း ၉ စောင်၊ (၄) အထွေထွေဆောင်းပါး ၄ စောင်၊ (၅) စာအုပ်စာတမ်း သုံးသပ် ချက် ၂၂ ချက်၊ (၆) အသင်းသို့လှူသော စာအုပ်စာရင်း၊ (၇) အသင်းရောက် ဂျာနယ်စာရင်း၊ (၈) အသုဘသတင်းမှတ်ချက်၊ (၉) အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း နှင့် ငွေစာရင်းရှင်းတမ်းများအပြင် (၁၀) အသင်းဝင်စာရင်းတို့ ပါဝင်သည်။

စာတမ်းတို့မှာ 'မြန်မာမိန်းမများ လူမှုရေးတွင် တွင်ကျယ်ပုံ'၊ 'မြန်မာ နိုင်ငံတွင် သာသနာသက္ကရာဇ်ကို သုံးစွဲခြင်း'၊ 'ချင်းတွင်းမြစ်ညာတွင် လူကို ယဇ်ပူဇော်မှု'၊ 'လားဟူ၊ ကော်၊ ဝတို့၏ ဘာသာစကားလေ့လာချက်'၊ 'လားဟူကမ္ဘာတည်ပုံ ရှေးစကား'၊ 'မွန်လူမျိုး ခန္ဓာကိုယ်အတိုင်းအတာ'၊ 'ကရင်ရှေးဟောင်းပုံပြင်'၊ 'မြန်မာမင်းဆက်သက္ကရာဇ်များ'၊ 'ခရစ်ယာန် သာသနာပြု မြန်မာစကား' တို့အကြောင်းကို တင်ပြသော သုတေသန စာတမ်းများ ဖြစ်ကြသည်။

အထွေထွေဆောင်းပါးများတွင် 'ပုံးမကြည်နတ်ပွဲ' အကြောင်း၊ 'မြန်မာနိုင်ငံတွင် နှစ်အမည် ၁၂ မျိုးသုံးစွဲပုံ'၊ 'မိုးကြိုးထိသေသူ၊ ကြိုးဆွဲချ

သောသူတို့ကို မြေမြုပ်သဂြိုဟ်နည်း၊ 'မြန်မာသီချင်းများ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုချက်' စသည်တို့ကို ဖတ်ရသည်။ စာအုပ်စာတမ်းသုံးသပ်ခန်းတွင် သက္ကတဘာသာ၊ ပါဠိဘာသာ၊ မြန်မာနိုင်ငံ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများတို့နှင့်ဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများကို လေ့လာသုံးသပ် ဝေဖန်ထားသည်။

ပါဠိဘာသာဆိုင်ရာတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် 'ထေရီဂါထာ'၊ 'ဣတိဝုတ္တက'၊ 'ဒီဃနိကာယ'၊ 'အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ'တို့ကို ပညာရှိအသီးသီးက ဝေဖန်သုံးသပ်မှတ်တမ်းတင်သည်။

'အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ'ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုသော ဦးရွှေစံ အောင် (၁၈၇၁-၁၉၃၂)အား ဘိက္ခုအာနန္ဒမေတ္တယျက များစွာသာဓုခေါ် သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာသည်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်းကောင်း၊ ရန်ကုန်ကောလိပ်သည်လည်းကောင်း ဤဘာသာပြန်ကျမ်းအပေါ်တွင် အထူးဂုဏ်ယူနိုင်ကြောင်း ဘုန်းတော်ကြီးက မိမိ၏သုံးသပ်ချက်တွင် မိန့်ဆို တော်မူသည်။

ဗရင်ဂျီဘာသာမှ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ကူးပြောင်းလာ၍ အသျှင်ဉာဏ တိလောက^{၁၁} ဟူသော ဘုရားသားတော်ဘွဲ့ကိုခံယူကာ ဗုဒ္ဓကျမ်းစာတို့ကို လေ့လာလိုက်စားသော ဂျာမန်ဘုန်းတော်ကြီး ဂျာမန်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုသည့် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်နှင့် ပုဂ္ဂလပညတ္တိကျမ်းတို့ဆိုင်ရာ လေ့လာသုံးသပ်ချက် လည်း ပါသည်။

ဗုဒ္ဓ၏ နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင့်ငါးရာပြည့် မွေးနေ့အတွက် ဂျာမန်ဘာ သာဖြင့် ထုတ်ဝေသော ပါဠိဗုဒ္ဓသာသနာခေါ် ကျမ်းအကြောင်းကိုလည်း ဖတ်ရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ပါဠိစာပေသမိုင်းစာအုပ်အကြောင်းကိုလည်း ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်နှင့်တကွ ဖတ်ရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာတွင် နှစ်ဆယ်ရာစုခေတ် မြန်မာနိုင်ငံရှုခင်း များ ခေါ် စာအုပ်သုံးသပ်ချက်ပါသည်။ ယင်းစာအုပ်တွင် ဘိက္ခုအာနန္ဒ မေတ္တယျရေးသော မြန်မာ့ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း စာတမ်း၊ ဦးမေအောင် ရေးသော မြန်မာ့လေ့ထုံးစံများအကြောင်း စာတမ်း၊ မစ္စတာ အီး ဂျေ ဖူးကား ရေးသော ကျွန်းသစ်အကြောင်းစာတမ်းများမှာ အလွန်အဖိုးတန်

ကြောင်း သုံးသပ်သူက ချီးကျူးတင်ပြသည်။ ဦးရွှေစံအောင် ပြုစုသော တက္ကသိုလ်ကနယဒီပနီ ခေါ် တက်ကျမ်းအကြောင်း အားပါးတရ တင်ပြထား သည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ဤကျမ်းကြောင့် မြန်မာတို့၏အတွေးအကြံ၊ အပြုအမူ၊ အလေ့အထတို့ ပြောင်းလဲလာနိုင်စရာရှိကြောင်း သုံးသပ်သူက ထင်မြင်ချက်ပေးသည်။

အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့်ပတ်သက်၍ကား ‘ယူနန်ပြည်နယ်’ အကြောင်း၊ တော်လမီ၏ ‘အရှေ့အာရှပထဝီဝင်’ အကြောင်း၊ ‘အင်ဒိုချိုင်းနား ဗုဒ္ဓဘာသာ’ အကြောင်း၊ ‘ယိုးဒယား ရှေးဟောင်းသုတေသနလုပ်ငန်းများ’ အကြောင်း သုံးသပ်ချက်တို့ကို ဖတ်ရသည်။

အသုဘသတင်းခန်းတွင် ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးအကြောင်းပါသည်။ ပထမ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံဝန်ထမ်း၊ မန္တလေးခရိုင်ဝန်ရှင်တော်မင်းကြီး မစ္စတာ ဟင်နရီ ပေါလ်တော့ဒ်နေလာ ဖြစ်သည်။ သီပေါမင်းတရား ကုလားဖြူလက် သို့ပါတော်မူပြီးနောက် တိုင်းပြည်မငြိမ်မသက်ရှိချိန်တွင် မစ္စတာတော့ဒ်နေလာ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်လာသည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ကို တော်လှန်သော မျိုးချစ် တပ်များနှင့် များစွာရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ရသည်။ ရွှေကျင်နယ်တွင် တော်လှန်ရေး အလံကို လွှင့်ထူနေသော မရန်းကျောင်းဘုန်းကြီးနှင့် ကြိုက်ကြိုယှဉ်ပြိုင် ရသည်။ ကျားအရေးပိုင်ဟု အမည်ပေးခံရသည်။ အမှုထမ်းရက်ရောသော ကြောင့် အသေစောရသည် စသော အကြောင်းအရာများကို အသုဘသတင်း တွင် ဖတ်ရသည်။

ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်မှာ ပြင်သစ်အမျိုးသား ဗိုလ်ချုပ် ဒီဗယ်လျေ ဖြစ် သည်။ ဒီဗယ်လျေသည် စစ်သားဘဝမှ ရှေးဟောင်းသုတေသနပညာရှင် ဘဝသို့ ကူးပြောင်းကာ ကျမ်းများပြုစုသည်။ ‘သရေခေတ္တရာမြို့ဟောင်း’ အကြောင်း ဒီဗယ်လျေ လေ့လာတင်ပြခဲ့သော စာစောင်နှစ်ရပ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ အတွက် ကျေးဇူးအလွန်များသည် စသောအကြောင်းအရာများကို အသုဘ သတင်းတွင် ဖတ်ရသည်။

အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းများတွင် အသင်း၏လုပ်ဆောင်ချက် အမျိုးမျိုးကို တွေ့ရသည်။ ဆပ်ကော်မတီ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းတစ်ခုတွင် အထူးတလည် တွေ့ရသည်မှာ အထွေထွေ အစည်းအဝေးများသည် စာတမ်း

ဖတ်ခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်းတို့ဖြင့် ကုန္ဒေကြီးလွန်းသည်။ အသင်း သား မိတ်ဖြစ်ဆွေဖြစ် အာလာပ သလ္လာပ စကားလက်ဆုံ ပြောဆိုနိုင်အောင် အကျွေးအမွေးလုပ်သင့်သည်ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်သည်။

၁၉၁၀ ပြည့်၊ ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့စွဲပါ ပထမဆုံး ငွေစာရင်း ရှင်းတမ်းတွင် အသင်းဝင်ကြေးအဖြစ် ငွေ ၃၀၈၁ ကျပ် ကောက်ခံရရှိကြောင်း၊ ၄၆၄ ကျပ် ၈ ပဲ ၆ ပိုင် သုံးစွဲပြီးကြောင်း၊ ၂၆၁၆ ကျပ် ၇ ပဲ ၆ ပိုင် လက်ကျန် ရှိကြောင်း ငွေထိန်းဦးထွန်းငြိမ်းက တင်ပြသည်။

သုတေသနအသင်း၏ အခြားလုပ်ငန်းတစ်ရပ်မှာ သုတေသန စာကြည့်တိုက်တစ်ခုနှင့် ပြတိုက်တစ်ခုတည်ထောင်ရန် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြု ပုဂ္ဂိုလ်များက ပေးပို့သော ကိုယ်တိုင်ရေးစာအုပ် အနည်းငယ်ဖြင့် စာကြည့် တိုက်ကို အစပျိုးသည်။ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှ ရောက်လာသော သုတေသန စာစောင်များကလည်း စာကြည့်တိုက်တွင် အမြဲတိုးပွားလျက် ရှိသည်။

ပြတိုက်အတွက်မူ အလှူရှင်နှစ်ဦး ပေးလှူသော ရှေးဟောင်းပစ္စည်း ၃၇ မျိုးဖြင့် စတင်နိုင်ပြီဖြစ်ကြောင်း အစီရင်ခံသည်။ ပစ္စည်းအချို့မှာ ဂိုဏ်း အုပ် ဗိဂန္ဓေ စုဆောင်းထားခဲ့သော ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်များ၊ အုတ်ခွက်များ၊ ဝသုန္ဒရေ နတ်သမီးရုပ်များ စသည်တို့ဖြစ်သည်။ အခြားပစ္စည်းများမှာ ပဲခူးမြို့ မစ္စက် စနက်ဒင်က မိမိခြံမြေအတွင်းတွင် တူးဖော်ရရှိ၍ ပေးပို့လိုက် သော မြေဆေးတံအိုးများ၊ အလေးများ၊ အိုးကွဲများ စသည်တို့ဖြစ်သည်။

၁၉၁၁ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဂျာနယ်အတွဲ ၁၊ အပိုင်း ၂ ထွက်သည်။ စာမျက်နှာကို အပိုင်း ၁ မှ ဆက်၍မယူဘဲ စာမျက်နှာ ၁ ဟူ၍ အသစ်ပြန်စ သည်။ ၁၀၂ တွင် ဆုံးသည်။

ဤစာစောင်တွင် ထူးခြားချက်မှာ မှော်ဘီဆရာသိန်း မြန်မာဘာသာ နှင့်ရေးသော 'ရှင်စောပုအကြောင်း' စာတမ်းဖြစ်သည်။ မြန်မာစာ မဖတ်နိုင် သူတို့အကျိုးငှာ စာတမ်းအကျဉ်းချုပ်ကို အင်္ဂလိပ်လို ရေးသားဖော်ပြချက် လည်း ပါသည်။

ထို့ပြင် 'မြန်မာ သားချောသီချင်းများအကြောင်း' ဆောင်းပါးတစ်ခု ကို မစ္စတာ ဂျေ အေ စတီးဝပ်က တင်ပြသည်။ ကဗျာဂုဏ်နှင့်ပြည့်ဝသော ဤရိုးရာသားချောသံတို့ကို ကလေးသူငယ်များအတွက် မပျောက်မပျက်ရ

အောင် ရှာဖွေသင့်ကြောင်း အဆိုပြုသည်။

စာအုပ်စာတမ်းသုံးသပ်ခန်းတွင် ဦးတော်စိန်ခို၏ ‘ပုဂံမြို့ တရုတ် ရှေးဟောင်းပစ္စည်း’ ခေါ် စာတမ်းကို ဦးမေအောင်က ဝေဖန်သုံးသပ် သည်။ မြန်မာတို့သည် ဗုဒ္ဓသာသနာကို တရုတ်ပြည်မှတစ်ဆင့် ရလေဟန် ဦးတော် စိန်ခို ရေးသားသည်ကို စောဒကတက်ချိန်ရောက်ကြောင်း ဆိုသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ခရစ်ယာန်သာသနာပြုအဖွဲ့များခေါ် စာအုပ် ကို သုံးသပ်ရာတွင် ‘မြန်မာအမျိုးသမီးများ ပုဆိုးဝတ်သည်’ ဟူသော ရေးသား ချက်၊ ‘မြန်မာ့ဆေးပညာကို ရှုတ်ချပြောဆိုချက်’၊ ‘မြန်မာ့ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု များကို အပြစ်တင်ချက်’ စသော အချက်တို့မှာ မသင့်လျော်သော ရေးသား ချက်များဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်သူက ဝေဖန်ပြောဆိုသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာန ၁၉၁၀-၁၁ ခုနှစ် အစီရင် ခံစာ’ ကို သုံးသပ်ရာတွင် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ နိဗ္ဗာန် ရဟန်း စသော မြန်မာဝေါဟာရများသည် တရုတ်ဘာသာမှ ဆင်းသက်လာသည်ဟူသော ဦးတော်စိန်ခို၏တင်ပြချက်ကို မစွတာ ဒုရွာဇဲက သဘောမတူကြောင်း ကန့်ကွက်တင်ပြသည်။

အထွေထွေအမေးအဖြေ ဗဟုသုတခန်းတွင် ဦးဘတေက မြန်မာ စကား ‘နှလုံး’ (ဟဒယ)ကို ‘နှစ်လုံး’ ဟု ရေးသည်က မှန်မည်ထင်ကြောင်း၊ လားဟူစကား၊ ကောစကားတို့တွင် ‘နိမ’၊ ဝစကားတွင် ‘ရဂမ်း’ တို့သည် လည်း နှလုံးကိုဟောကြောင်း၊ အရေအတွက်နှစ်ခုဟု အနက်ထွက်နိုင်ကြောင်း တင်ပြထားသည်။

အသင်းသားစာရင်းတွင် ၂၃၄ ဦး တွေ့ရသည်။ ယခင်စာရင်းထက် ၁၉ ဦး ပိုလာသည်။

ဂျာနယ်အတွဲ ၂

၁၉၁၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ဂျာနယ်အတွဲ ၂၊ အပိုင်း ၁ ထွက်သည်။ ဤစာစောင်တွင် ပထမစာတမ်းမှာ ‘မြန်မာအစ’ ဖြစ်သည်။ မြန်မာ နိုင်ငံ၊ ယိုးဒယားနိုင်ငံ၊ ပသျှူးကျွန်းဆွယ်၊ အင်ဒိုနီးရှား စသော ဒေသတစ်ဝိုက် ရှိ လူများသည် ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်၊ အသွင်သဏ္ဍာန်၊ အသွေးအရောင် ခွဲခြား

မရအောင် တူညီသည်။ ဤသို့တူညီခြင်းမှာ ဤလူမျိုးများသည် ကမ္ဘာ၏ အချို့ဒေသများရှိ ရှေးဟောင်းလူမျိုးအချို့တို့ကဲ့သို့ တစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး အပြတ် အပြုန်း တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းမည့်အစား အချင်းချင်းသွေးနှောပူးပေါင်းခြင်း၊ သို့မဟုတ် အိန္ဒိယနိုင်ငံသားများကဲ့သို့ ဇာတ်မြင့်ဇာတ်နိမ့် ခွဲခြားကာ တသီးတသန့်စီနေ မည့်အစား အချင်းချင်း သွေးနှောပူးပေါင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟုဆိုကာ မြန်မာအစအကြောင်းကို ဆွေးနွေးတင်ပြသောစာတမ်း ဖြစ်သည်။

နောက် စာတမ်းတစ်စောင်မှာ 'မြန်မာဇာတ်ပွဲအကြောင်း' ဖြစ် သည်။ ဦးဖိုးစိန် ဇာတ်သဘင်အဖွဲ့က စင်တင်ပြသသော 'တက္ကပဏ္ဍိတနှင့် စန္ဒကုမ္မာရီ' တို့ပါဝင်သည့် စောရဗလဇာတ်ကို အပိုင်းအခန်း စေ့စုံအောင် ရှင်းလင်းတင်ပြသောစာတမ်း ဖြစ်သည်။

နောက်တစ်စောင်မှာ 'မွန်ကျောက်စာ လေ့လာမှုမှတ်ချက် များ' ခေါ် စာတမ်းဖြစ်သည်။ ယခုခေတ် မြန်မာစာကို ဖတ်နိုင်သူသည် ရှေးခေတ် မြန်မာစာကို ဖတ်နိုင်ရန်မခဲယဉ်းလှ၊ သို့သော်လည်း ယခုခေတ် မွန်စာကို ဖတ်နိုင်သူသည် ရှေးခေတ်မွန်စာကို ဖတ်နိုင်ရန် မလွယ်ကူ။ ဘာသာလေးမျိုးနှင့် ရေးထိုးထားသော မြစေတီကျောက်စာသာ မရှိလျှင် ရှေးဟောင်းမွန်စာကို ဖတ်နိုင်ဖို့ရန် အလွန်ခဲယဉ်းချိမ့်မည်ဟု စကားပလ္လင်ခံ ကာ ရှေးဟောင်းမွန်ဘာသာအကြောင်းကို တင်ပြသောစာတမ်း ဖြစ်သည်။

နောက်တစ်စောင်မှာ စုန်းမှော်၊ အစိမ်းမှော်၊ မြေမှော်၊ ပီယသိဒ္ဓိ၊ ကာယသိဒ္ဓိ စသော 'မြန်မာနိုင်ငံ မှော်ပညာအကြောင်း' ဖြစ်သည်။

နောက်တစ်စောင်မှာ 'မြန်မာကဗျာဖွဲ့ဆိုသီကုံးရာတွင် ပါဠိ သက္ကတ ဆန်းပညာကို အသုံးပြုခြင်းမှာ ဆီလျော်သည်၊ မဆီလျော်သည်' ကို ပညာရှိ များ ပူးပေါင်းဆွေးနွေးသောစာတမ်း ဖြစ်သည်။

စာအုပ်စာတမ်းသုံးသပ်ခန်းတွင် မြန်မာစာနှင့်ထုတ်ဝေသော ဝန်ဇင်း မင်းရာဇာဝတ္ထုအကြောင်းကို တွေ့ရသည်။ နှစ်ပေါင်း ၅၀၀ အတွင်း လူကြီး သူမများ တစ်ဆက်မှတစ်ဆက် လက်ဆင့်ကမ်းကာ ပြောဆို ခဲ့သည့်အချက်တို့ကို သုတေသနပြု၍ ဦးမောင်မောင် ရေးသားလိုက်သော ဤဝတ္ထုသည် မြန်မာစာပေလောကတွင် ဆန်းသစ်လာသော စာပေသဏ္ဍာန် တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်သူက အားရနှစ်သက်စွာ ဖော်ပြကြိုဆိုသည်။

အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းတို့တွင် ၁၉၁၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့၊ ညနေ ၅ နာရီခွဲတွင် ကျင်းပသော သာမန်အစည်းအဝေးအကြောင်းကို စာမျက်နှာ ၃ မျက်နှာဖော်ပြထားသည်။ အသင်းသား ၂၆ ဦး အစည်းအဝေးတက်သည်။ မစ္စတာဖာနိုဗဲလ်၏ ‘ပုဂံပြည်တည်ထောင်ခြင်း’ စာတမ်းကို ဒေါက်တာ ရှော့စ်က ဖတ်သည်။ ဦးမေအောင်က ဖြည့်စွက်ပြောဆိုသည်။ စာနာသူတို့သည် စိတ်ပါဝင်စားသူများဖြစ်ကြသော်လည်း ပညာကြီးသူများ မဟုတ်ကြ၍ စာဟောသူတို့က ထောက်ထောက်ထားထားနှင့် ချဲ့ထွင်ဟောပြောပါမှ လိုက်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်းကို မစ္စတာ ရတ္တလက်က တင်ပြသည်။ ပြီးလျှင် သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ် အန္တစွဒဲလ်၏ ‘လားဟူတို့၏ ရှေးရိုးရာ’ ခေါ် စာတမ်းကို ဖတ်သည်။ လူမျိုးအသီးသီး၏ ရှေးရိုးရာတို့မှာ တစ်မျိုးမှ တစ်မျိုးသို့ လှည့်လည် ကူးစက်သွားတတ်သဖြင့် သတိကြီးစွာနှင့် ဆင်ခြင်ရှင်းလင်းနိုင်မှ ဘေးကင်းမည့်အကြောင်းကို ဒေါက်တာရှော့စ်က တင်ပြကာ အစည်းအဝေးကို ရုပ်သိမ်းသည်။ အကျွေးအမွေးဖြင့် ဧည့်ခံသည်။

ဆပ်ကော်မတီ အစည်းအဝေးတစ်ခု၏မှတ်တမ်းတွင် အစည်းအဝေးကျင်းပရာ ဘာသာစကားနှင့်ဆိုင်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ်ကို တွေ့ရသည်။ သာမန်အစည်းအဝေးများတွင် အသင်းသားတို့သည် မြန်မာ စကားကိုဖြစ်စေ၊ အင်္ဂလိပ်စကားကိုဖြစ်စေ ပြောဆိုသုံးစွဲနိုင်ခွင့်ပေးသင့်သည်ဟူ၍ ကော်မတီသို့ ထောက်ခံတင်ပြရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သည်။

အသင်းသားဦးရေစာရင်းတွင် ပထမစာရင်းတွင်ထက် ၁၅ ဦး ပိုလာသည်။ ဂုဏ်ထူးဆောင် ဒီပဲယင်းဝန်ထောက် ဦးမြနှင့် ဆရာဇေတို့၏ အမည်များ ပါလာသည်ကို တွေ့ရသည်။

၁၉၁၂ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဂျာနယ်အတွဲ ၂၊ အပိုင်း ၂ ထွက်သည်။ စာမျက်နှာကို အပိုင်း ၁ မှ ဆက်ယူသည်။ စာမျက်နှာ (မာတိကာ က-ဃ) ၁၅၂ မှစ၍ ၁၈၂ တွင် ဆုံးသည်။

ပထမစာတမ်းမှာ ‘မြန်မာပြည် သန်းခေါင်စာရင်း’ အကြောင်း မှတ်ချက်အချို့ ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ရောက်လာသမျှသော ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောတို့နှင့် ဝင်လာသည့် အိန္ဒိယလူမျိုးတို့၏ အောက်တွင် မြန်မာတို့သည် မကြာမြင့်မီကာလ၌ မြုပ်ပျောက်သွားတော့မည်ဟု ဥရောပတိုက်သား

mgyoe.com

အများစုက စိုးရိမ်လျက် ရှိသည်။ သို့သော်လည်း ဤစိုးရိမ်မှုကို သန်းခေါင် စာရင်းများက အထောက်အကူမပြု စသည့် မှတ်ချက်အမျိုးမျိုး ပါဝင်သော စာတမ်းဖြစ်သည်။

နောက်စာတမ်းမှာ 'မြန်မာဘာသာနှင့်ရှိသော ပေါတုဂီရာဇဝင် ပေမူများ' အကြောင်း ဖြစ်သည်။ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်သည် မည်သည့်ခေတ် တွင် ရေးသားခဲ့မှန်းမသိရသော်လည်း ဤရာဇဝင်သည် ငဇင်္ဂါနှင့် နတ်သျှင် နောင်တို့အကြောင်းကို အပြည့်စုံဆုံး ပြောပြသောရာဇဝင်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ချက်ချသည်ကို တွေ့ရသည်။

နောက်တစ်စောင်ကို အထူးတလည် တွေ့ရသည်မှာ ဓာတ်ပုံ ၅ ချပ်နှင့် တင်ပြထားသော 'ပုဂံမြို့ယွန်းထည်လုပ်ငန်း' အကြောင်း ဖြစ်သည်။ ဥရောပတိုက်မှ ဝင်လာသော ကြွေထည်ဖန်ထည်များကြောင့် မြန်မာ့ယွန်းထည် များ ခေတ်မှိန်လာကာ မြန်မာ့ယွန်းပညာမှာ တိမ်ကောတော့မတတ်ဖြစ်နေ သည်ဟု ဆိုသည်။

နောက်တစ်စောင်မှာ မှော်ဘီဆရာသိန်းကြီးရေးသော 'ရန်ကုန်မြို့ တွင် ကုန်းဘောင်ဘုရင် ခေတ္တတည်ထောင်စံနေတော်မူသောမြို့ နေရာ' အကြောင်းခေါ် မြန်မာဘာသာနှင့်စာတမ်း ဖြစ်သည်။ ၁၁၉၆ ခုတွင် ဖွားမြင်သည့် သက်တော် ၇၈၊ ဝါတော် ၅၈ ရှိတော်မူသော ကြားတောရ ကျောင်းတိုက်တွင် သီတင်းသုံးသည့် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးအရိယ မိန့်ဆိုချက် များကို အခြေပြု၍ ရေးသားသောစာတမ်းဖြစ်သည်။ မြေပုံဟောင်းတစ်ခု လည်း ပါသည်။

ထို့ပြင် 'မြန်မာသက္ကရာဇ်' အကြောင်း၊ 'ကချင်လူမျိုး အစ' အကြောင်း၊ 'ကျောက်ဝိုင်းဘုရား' နှင့် 'ငမိုးရိပ်မိကျောင်း' အကြောင်း စာတမ်းတို့လည်း ပါသည်။

စာအုပ်စာတမ်းသုံးသပ်ချက်အခန်းတွင် 'အရှေ့တိုင်းပညာကို အားပေးရေး' ခေါ် မှတ်ချက်ရှည်ကြီးကို ဖတ်ရသည်။ ၁၉၁၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဆင်းမလားမြို့၌ အရှေ့တိုင်းပညာရှင်များ ညီလာခံကို ကျင်းပသည်။ ထိုညီလာခံတွင် မစ္စတာဒူရွာဇဲသည် မြန်မာပြည်ကိုယ်စား လှယ်အဖြစ် ဝင်ရောက်ဆွေးနွေးသည်။ ပြီးလျှင် ပြည်နယ်အသီးသီးတွင်

တိုင်းရင်းသား ရှေးဟောင်းပညာရပ်များကို အားပေးချီးမြှင့်သင့်ကြောင်း အိန္ဒိယနိုင်ငံ အစိုးရက စာပို့သည်။ ထိုအခါ မြန်မာပြည် ပညာရေးဆင်ဒီကိတ် ကို အစိုးရက အကြံတောင်း၍ ဆင်ဒီကိတ်က အကြံပေးသည်။ မြန်မာပြည် တွင် ပါဠိဘာသာ၊ မြန်မာဘာသာ၊ မွန်ဘာသာ သင်ကြားပို့ချလေ့လာရေးကို အားပေးသင့်သည်။ စာသင်ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာ အဆင့်အတန်း နိမ့်ကျခြင်း၊ ‘ဆရာ’ များအတွက် မျှော်လင့်အားထားဖွယ်နည်းခြင်း၊ စာရေးဆရာ၊ စာတည်းဆရာ၊ ဘာသာပြန်ဆရာတို့အတွက် လာဘ်လာဘ ခေါင်းပါးခြင်း စသော အကြောင်းတို့ကြောင့် သက္ကရာဇ်ချိုင့်၍ နယ်ပယ်ကျယ်ပြောသော မြန်မာစာပေမှာ ကွယ်ပျောက်တော့မတတ် ဖြစ်သည်။ ပြန်လည်အသက်ဆက်ပျိုးထောင်ရန် အချိန်ရောက်နေပြီ။ ထို့ကြောင့် (က) ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာအဆင့်အတန်း တိုးမြှင့်ပေးရန်၊ (ခ) စာပေသစ်ပြုစုသော စာရေး ဆရာနှင့် ဘာသာပြန်ဆရာတို့ကို ဆုငွေ ၁၅၀၀ ကျပ်နှင့် ၅၀၀ ကျပ် အသီးသီးပေးရန်၊ (ဂ) အမြင့်တန်းမြန်မာစာပေဆိုင်ရာ စာမေးပွဲများကျင်းပပေးရန်၊ (ဃ) မြန်မာစာပေကို ကောလိပ်ကျောင်းတွင် အထူးလေ့လာရေးအတွက် ဘွဲ့လွန်ပညာသင်ဆု လစာ ၂၀၀ ကျပ်ပေးရန် စသည်ဖြင့် ဆင်ဒီကိတ်က ထောက်ခံရေးသားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ချားလင့်က အတိုချုပ်စကားပြေ ပြန်လည်ရေးသားထားသော ရှိတ်စပီးယား၏ “အန္တီနီယိုကုန်သည်ပျို” ဝတ္ထုကို ဦးရွှေကြူးကုမ္ပဏီက မြန်မာပြန်ဆိုထုတ်ဝေသည်။ ဤသို့ အတိုချုပ်ထုတ်ဝေမည့်အစား ပြဇာတ်စာကိုယ်များကို ဦးပုည၏ ဟန်ဖြင့် ဘာသာပြန်နိုင်လျှင် သင့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဝေဖန်သုံးသပ်ထားချက်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

ထို့နောက် ဦးမေအောင် စုဆောင်းတည်းဖြတ်ထုတ်ဝေသော “ဇချင်းဟောင်း ၁၂ စောင်တွဲ” စာအုပ်ကို သုံးသပ်ထားသည်။ မြန်မာစာပေကို အထင်သေးသောပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဤဇချင်းများကို လေ့လာသင့်ကြောင်း၊ မြန်မာစာပေသည် ၁၂ ရာစုခေတ်တွင် စတင်ခဲ့ကြောင်း သက္ကရာဇ်ချိုင့်သည်နှင့်အမျှ နယ်ပယ်လည်း ကျယ်ပြောကြောင်း၊ သို့သော်လည်း မြန်မာစာပေကိုလေ့လာရန် အဘိဓာန်များ၊ အဖွင့်ဋီကာများ လိုအပ်နေကြောင်း၊ သုတေသနအသင်းသည် ဤလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်စွမ်းနိုင်လျှင် အလွန်

ကျေးဇူးများမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မစ္စတာ ချားဒူရွာဇဲက အားပါးတရ ရေးသား တင်ပြသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာသတ်ပုံ 'ပင့်၊ ရစ်၊ ခွဲထား' အကြောင်း၊ မြန်မာ့အတီး အမှုတ်ပညာအကြောင်း၊ မြန်မာပြည် ရှေးဟောင်းသုတေသနလုပ်ငန်း အကြောင်းတို့ကို ဖတ်ရသည်။

အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းတို့တွင် မစ္စတာ ဒူရွာဇဲ နုတ်ထွက်၍ လစ်လပ်သော ဂျာနယ်စာတည်းနေရာတွင် ဦးမေအောင်အား ရွေးကောက် တင်မြှောက်သည်ကို တွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်း အဖိုးတန်စာအုပ် များကို အသင်းစာကြည့်တိုက်အား ပေးလှူသဖြင့် မစ္စတာဒါးဝဒ်အား ကျေးဇူး တင်ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ သာမန် အစည်းအဝေးတို့တွင် မြန်မာ စကားကိုဖြစ်စေ၊ အင်္ဂလိပ်စကားကိုဖြစ်စေ သုံးနိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်သည်။

ဂျာနယ်အတွဲ ၃

၁၉၁၃ ခု၊ ဇွန်လတွင် ဂျာနယ်အတွဲ ၃၊ အပိုင်း ၁ ထွက်သည်။ ပထမစာတမ်းမှာ 'တလိုင်းဟူသော အမည်ဝေါဟာရဇာစ်မြစ် ကို စစ်ဆေးသောစာတမ်း' ဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းကို ၁၉၁၃ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော နှစ်လည်အထွေထွေအစည်း အဝေး၌ မစ္စတာ ဒဗလျူ ဂျီ ကူးပါး၏ ကိုယ်စား စာတည်း ဦးမေအောင်က ဖတ်သည်။ မစ္စတာ ကူးပါးသည် မွန်ဘာသာ စာမေးပွဲ ဖြေဆိုအောင်မြင်၍ အစိုးရဆုကို ပထမဆုံးရသောပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သည်။

နောက်စာတမ်းမှာ မြန်မာစကား၏ အနေအထားကို လေ့လာသော စာတမ်းဖြစ်သည်။ ဝင်၊ တွင်၊ တွင်း၊ အတွင်း၊ ခွင်း၊ ထွင်း၊ သွင်း ဆိုသော အနက်ချင်း နှီးနှယ်သည့် ပုဒ်စုတွင် 'ဝင်' ဆိုသောပုဒ်သည် 'ဓာတ်' ဖြစ်နိုင်ပုံ။ ဝေ၊ ကွေ၊ ကွေး၊ ခွေ၊ ခွေး၊ ပွေ တို့တွင် 'ဝေ' သည် 'ဓာတ်' ဖြစ်နိုင်ပုံ စသည်တို့ကို ဆွေးနွေးတင်ပြသည်။

မြန်မာသီချင်းသုံးပုဒ်ကို လေ့လာတင်ပြသော စာတမ်းတစ်စောင်ကို လည်း တွေ့ရသည်။ စာတမ်းရှင်က မြန်မာကဗျာနှင့်ပတ်သက်၍ မှတ်ချက် ချသည်မှာ-

"Their verse is post-impressionist they supply the spiritual essence and leave the clothing of it which material significance to the imagination of the reader, it is co-operative verse" ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် 'ဟံသာဝတီသမိုင်း မှတ်စုများ'၊ 'ရွေးဟောင်းမွန်ပုံပြင်များ'၊ 'မြန်မာတစ္ဆေပုံပြင်များ' စသည်တို့ကိုလည်း ဖတ်ရသည်။ ပဉ္စရူပ၊ ငေါင်းငှက်၊ ရှဉ့်ပျံနှင့် ရှူးပျံ၊ ကယားပြည်နယ်က ကျတ်ဂူ၊ ငါးရာတွင်းခရီး စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်သော မေးမြန်းစုံစမ်းချက်တို့လည်း ပါသည်။

၁၉၁၃ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဂျာနယ်အတွဲ ၃၊ အပိုင်း ၂ ထွက်သည်။

ပထမဦးစွာ မွန်ဘာသာကို သိပ္ပံနည်းကျကျလေ့လာရန် လိုအပ်ပြီဆိုသော အဆိုပြုချက်ဖြင့် 'မွန်နိဿယများ' ခေါ်စာတမ်းကို မစ္စတာ ဒုဂ္ဂဘေက တင်ပြသည်။

ပြီးလျှင် 'မိုးခေါင်ရေရှားရပ်ဝန်း၌ စိုက်ပျိုးသောနံ့စားပြောင်းကို နှိပ်စက်နေသည့် ပွင့်ဖြူပင်အကြောင်း' စာတမ်းကို ဓာတ်ပုံနှင့်တကွ တစ်နေရာတွင် ဖတ်ရသည်။ ပွင့်ဖြူသည် အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များထင်သကဲ့သို့ နိုင်ငံခြားမှ ဝင်ရောက်လာသောအပင် မဟုတ်။ တိုင်းရင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပွင့်ဖြူပင်ကို အကြောင်းပြု၍ ပွင့်ဖြူမြို့အမည်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြောင်း တင်ပြသည်။

'မြင်းခြံခရိုင်ရှိ ချင်းလူမျိုးများ' အကြောင်း၊ 'ပထဝီဆိုင်ရာ မြန်မာအမည်များတွင် အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိပုံ' အကြောင်းများကို ဖတ်ရသည်။

အသင်းအစည်းအဝေးမှတ်တမ်းတို့၌ အထူးတလည် တွေ့ရသည်မှာ 'စတီဗင်ဆင်၏ မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်ကို သုတေသနအသင်းက ချဲ့ထွင်တည်းဖြတ်ချိန် ရောက်နေကြောင်း' အဆိုပြုချက်ဖြစ်သည်။^{၃၃} ၁၉၁၄ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ဆပ်ကော်မတီအစည်းအဝေးက ဘန်ကောက်မြို့နေ ခွန်ဖရဲဆွန်ဆာလရက်^{၃၄} ကို အသင်းဝင်အဖြစ် လက်ခံကြောင်း မှတ်တမ်းတင်သည်။

ဂျာနယ်အတွဲ ၄

၁၉၁၄ ခု၊ ဂျာနယ်အတွဲ ၄ ကို ဧပြီလတွင် အပိုင်း ၁၊ ဩဂုတ်လတွင် အပိုင်း ၂၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် အပိုင်း ၃ ဟူ၍ ခွဲခြားထုတ်ဝေသည်။ အသင်းသားများ ပိုမိုစိတ်ဝင်စားနိုင်အောင် နှစ်တွဲထုတ်ရာမှ တစ်တွဲတိုးကာ သုံးတွဲ ထုတ်ဝေသည်။ ဓာတ်ပုံများ၊ ကျောက်စာများနှင့် အခြားသရုပ်ဖော်ပုံများကို ချောင်ချောင်ချိချိ ထည့်သွင်းနိုင်ရအောင် ဂျာနယ်၏ အရွယ်ကိုလည်း ၈'x ၅' မှ ၇ ဒသမ ၅'x ၁၀ ဒသမ ၈' အရွယ်သို့ တိုးချဲ့လိုက်သည်။ ဤအတွဲတွင် စာမျက်နှာ ၂၅၃ မျက်နှာပါသည်။ စာတည်းမှာ ပါမောက္ခမောင်တင် (ဦးဖေမောင်တင်) ဖြစ်သည်။

စာတမ်းများတွင် 'ရာဇာဓိရာဇဝိလာသိနီ' စာကိုယ်နှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုချက် ပါဝင်သည်။ ဤကျမ်းမှာ ၁၇၁၈ ခုမှ ၁၈၁၉ ခုထိ မင်းပြုသော ဘိုးတော်ဘုရား၏ သမိုင်းကို သာသနာပိုင် မောင်းထောင်ဆရာတော်က ပါဠိဘာသာဖြင့် ပြုစုသောကျမ်း ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်သူမှာ ဦးဖေမောင်တင် ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် 'မြန်မာနက္ခတ်ပညာ' အကြောင်းစာတမ်းကို ဂျာနယ်သုံးပိုင်းစလုံးတွင် အစအဆုံး ဖတ်ရသည်။ သံဒိဋ္ဌတွက်နည်းကို ကမ္ဘာက လေ့လာနိုင်အောင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် အကျယ်တဝင့် တွက်ပြသောစာတမ်း ဖြစ်သည်။

မစ္စတာဖာနိုဗဲလ်၏ 'ဟံသာဝတီသမိုင်းမှတ်စုများ' ခေါ် စာတမ်း အပိုင်း ၃၊ ၄၊ ၅ တို့ကိုလည်း ဖတ်ရသည်။ ပါဒကြီး၊ သန်လျင်၊ ခပင်း (ကန်ပဲ)၊ မြို့ကုန်း (ဆပဂန်)၊ တွံတေး စသော ရှေးမြို့ဟောင်းနေရာများတွင် ရှေးဟောင်းသုတေသနပြုလုပ်ရန်လိုကြောင်း တင်ပြသည်။

'မြန်မာတိုင်းရင်းစကားစစ်တမ်း' ခေါ်စာတမ်းကို မစ္စတာမော်ဂန်၊ ဝေဗ်က တစ်နေရာတွင် တင်ပြသည်။ ဆာ ဂျော့ ဂရိယာဆန်သည် 'အိန္ဒိယတိုင်းရင်းစကားစစ်တမ်း' ကြီးကို အတွဲပေါင်းများစွာ ရေးသားပြုစုသည်။ ဤအတွဲတို့တွင် မြန်မာတိုင်းရင်းစကားတို့၏ အကြောင်းကို မာတိကာ အကျဉ်းမျှသာ ထည့်သွင်းဖော်ပြသည်။ ဖော်ပြသမျှသည်လည်း မစုံလင်၊ မမှန်ကန်၊ ခေတ်မီမီ။ ထို့ကြောင့် 'မြန်မာတိုင်းရင်းစကားစစ်တမ်း'

ကို တသီးတခြား ပြုစုချိန်တန်ပြီ။ မြန်မာတိုင်းရင်းစကားအမျိုးမျိုးကို စနစ်တကျ လေ့လာစုံစမ်းနေသူ အများရှိနေပြီ။ ယင်းတို့ ရေးသားတင်ပြသော စာတမ်းများလည်း သုတေသနဂျာနယ် စသည်တို့တွင် ရှိနေပြီ။ သို့သော်လည်း မြန်မာတိုင်းရင်းစကားစစ်တမ်းကို အဆောတလျင်လုပ်မှဖြစ်မည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တိုင်းရင်းစကားငယ်တို့သည် တိုင်းရင်းစကားအကြီးတို့အကြားတွင် တဖြည်းဖြည်း မြုပ်ပျောက်လျက်ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့်ဆိုလျှင် မြန်မာစကား၏ အရေးကြီးသော ဆွေရင်းမျိုးချာတစ်ခုဖြစ်သည့် ဖွန်းစကားမှာ တဖြည်းဖြည်း တိမ်ကောနေသည်ဖြစ်၍ မြန်မာတို့၏ပြည်ဝင်ခရီးကို ခြေရာကောက်ရာတွင် ခြေရာတစ်ခုပျောက်တော့မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် မစ္စတာ မောဂန်ဝေဗ်က အကျယ်တဝင့် အရေးတကြီး တင်ပြထားသည်။

နောက်စာတမ်းတစ်ခုမှာ ‘ယိုးဒယားနိုင်ငံ မဲကလောင်မြစ်ကမ်းရှိ မွန်ရွာတစ်ရွာတွင် ရိုးရာတင်မြောက်ပသသော ငါးရုံနဖားထိုးပွဲ’ အကြောင်းကို မစ္စတာဟလွီဒေးက တင်ပြထားချက်ဖြစ်သည်။

နောက်စာတမ်းတစ်ခုမှာ ‘မြန်မာစကားကို လေ့လာနည်း အရိပ်အမြွက်များ’ ခေါ်စာတမ်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာစကားသည် (၁) ပေါရာဏစကား၊ (၂) မြန်မာစကားစစ်စစ်၊ (၃) ပါဠိသက်မြန်မာစကား ဟူ၍ သုံးမျိုးပြားကြောင်း ဦးဖေက တင်ပြချက်ဖြစ်သည်။

နောက်စာတမ်းတစ်ခုမှာ ‘ရေနံကျတ်အရပ်ရှိ ရေနံတွင်းများ’ ခေါ် မစ္စတာအောဗတ်က ဓာတ်ပုံများနှင့်တင်ပြသောစာတမ်း ဖြစ်သည်။

နောက်စာတမ်းတစ်စောင်မှာ မေဂျာ အွန်ရီကေး ရေးသော ‘မန္တလေးတောင်တွင် ယခုအခါ ကိန်းဝပ်လျက်ရှိသည့် ဗုဒ္ဓဓာတ်တော်သမိုင်း’ ဖြစ်သည်။ ဤဓာတ်တော်ကို အိန္ဒိယနိုင်ငံ ပက်သျှဝါမြို့တွင် တူးဖော်ရရှိသည်။ ပျဉ်းမနား မင်းသားကြီးခေါင်းဆောင်သော မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့က သွားရောက်ပင့်ဆောင်၍ မန္တလေးတောင်တွင် ပူဇော်ကိုးကွယ်ထားရသည်ဆိုသောအကြောင်း ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်နှင့် စာအုပ်စာတမ်းသုံးသပ်ချက်အခန်းတွင် ရှေးဦးစွာ ဖတ်ရသည်မှာ ဒေါက်တာ ဗလဂ္ဂဒင်၏ စကားဇာစ်မြစ်မှတ်ချက်များ

ဖြစ်သည်။ ယခင် စာတမ်းတစ်စောင်တွင် မစ္စတာကူးပါးတင်ပြခဲ့သော 'တလိုင်း' ဆိုသည့် အမည်ဝေါဟာရစာတမ်းကို ဒေါက်တာဗလဂ္ဂဒင်က စနစ်ကျကျ ဆန်းစစ်ဝေဖန်ထားချက် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် 'မွန်'နှင့် 'ရာမညဒေသ' ဆိုသော ဝေါဟာရနှစ်လုံးတို့၏ အကြောင်းကိုလည်း ဆင်ခြင်တင်ပြသည်။ "စကား တစ်လုံး၏ မူလအနက်ကို မသိလျှင် မသိပါဘူးဟု ဝန်ခံခြင်းသည် အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်။ သက်သက် ကြိဖန်အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်းဖြင့် ဆက်လက်စုံစမ်းလေ့လာမှုကို ပိတ်ပင်တားဆီးမည့်အစား မသိပါဘူးဟု ဝန်ခံခြင်းက လမ်းဖွင့်ပေးရာ ရောက်ပေသည်" ဟု မှတ်ချက်ချတင်ပြသည်။

'ပေါက်ပင် ဘာပြုလို့ကိုင်းရတယ်' ဆိုသော အကြောင်းအကျိုးဆက် မြန်မာကလေးသီချင်းနှင့် ယင်းနှင့်အလားတူ မွန်ကလေးသီချင်းတို့ကို မစ္စတာဂျေ အေ စတီးဝတ်က ရှာဖွေနှိုင်းယှဉ်တင်ပြထားသည်ကိုလည်း ဖတ်ရသည်။

'အရင်ကမှာ သျှောင်ကြီးဗွေ၊ ခုများမှာ ဆံတိုဖြတ်လို့၊ တလတ်ကယ်ရင်တဲ့ဖေ' ဆိုသော ရှေးမြန်မာသီချင်းကို အကြောင်းအားလျော်စွာ တဘောင်အဖြစ်နှင့် အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုး ကောက်ယူပုံအကြောင်းကိုလည်း ဖတ်ရသည်။

'ရှေးဟောင်းမြန်မာကျောက်စာများကို ရောမအက္ခရာဖြင့် ဖလှယ်ရေးသားခြင်း' အကြောင်းမှတ်ချက်ကို ဒေါက်တာ ဗလဂ္ဂဒင် တင်ပြသည်။ မွန်လူမျိုး ဗမာလူမျိုးတို့သည် အိန္ဒိယအက္ခရာများကိုယူကာ မိမိတို့၏ စကားကို စတင်ရေးသားစဉ်အခါက အက္ခရာများ၏ အသံမှာ မူရင်းအိန္ဒိယအသံအတိုင်း ဖြစ်ရာသည်။ ကာလရွေ့လျောသောအခါ မွန် မြန်မာတို့၏ အက္ခရာအသံလည်း ရွေ့လျောပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးဟောင်းမြန်မာကျောက်စာတို့ကို ရောမအက္ခရာဖြင့် ဖလှယ်ရာတွင် မူရင်းအိန္ဒိယအသံအတိုင်း ဖလှယ်သည်က သင့်လိမ့်မည်ဟု အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်တင်ပြချက် ဖြစ်သည်။

နောက်မှတ်ချက်တစ်ခုမှာ 'ကျေးဂဏန်း ဒူးဂဏန်းနှင့် ကွန်ဘာသာ ရွန်ဘာသာ' အကြောင်းဖြစ်သည်။

နောက်မှတ်ချက်တစ်ခုမှာ '၁၇၇၅ ခုနှစ်တွင် ရောမမြို့၌ မြန်မာအက္ခရာကို ပထမဦးဆုံး ခဲစာလုံးပုံသွင်းခြင်း' အကြောင်းဖြစ်သည်။^{၁၅}

နောက်မှတ်ချက်တစ်ခုမှာ ရန်ကုန်မြို့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာပြု

ပုံနှိပ်တိုက်က ထုတ်ဝေသော ပျော်တော်ဆက်စာပေ အမည်ခံသူရေးသားသည့် ရွှေပြည်စိုးဝတ္ထုအကြောင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာလူမျိုးတို့ဂုဏ်ယူနိုင်သော စာအုပ်ဖြစ်ကြောင်း မှတ်ချက်ရေးသူ (မစ္စတာ ဂျေ အေ စတီးဝတ်) က ဆိုသည်။

‘ကျွန်ုပ်တို့၏ ပြတိုက်’ ခေါ် မှတ်ချက်ကို ဦးမြ^၆ ကရေးသည်။ ဂိုဏ်းအုပ် ဗိဂန္ဓေ စုဆောင်းခဲ့သော ဗောဓိသတ်ကြေးဆင်းတု၊ ဒက္ခိဏသာခါ ရုပ်ပွားတော်၊ သတ္တဌာနရုပ်ပွားတော်များ၊ ဝသုန္ဒရေရုပ်၊ နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူ အုတ်ခွက်စသည်တို့အကြောင်းကို စနစ်တကျ လေ့လာတင်ပြသောမှတ်ချက် ဖြစ်သည်။

ဤမျှကား ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၁၄ ခုထိ ပထမငါးနှစ်ဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်း၏ ဘဝခရီးတစ်ပိုင်းအကြောင်း အချို့အဝက် ဖြစ်ပါသည်။ ဤခရီးပိုင်းအကြောင်းကို ကျွန်တော်လေ့လာခိုက် ကျွန်တော် တွေး ထင်မြင်ယောင်မိလာသည်မှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

အာရှတိုက်ကို မင်းလုပ်အုပ်ချုပ်နေသော အနောက်နိုင်ငံ သား နယ်ချဲ့များအထဲတွင် အာရှယဉ်ကျေးမှုကို လေးစားသူတို့ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ အင်ဒိုချိုင်းနားတွင် ပြင်သစ်လူမျိုးများ အင်ဒို ချိုင်းနားယဉ်ကျေးမှုကို လေ့လာဖော်ထုတ်ကြသည်။ အင်ဒိုနီးရှား တွင် ဟော်လန်လူမျိုးများ အင်ဒိုနီးရှားယဉ်ကျေးမှုကို လေ့လာဖော် ထုတ်ကြသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ဗြိတိသျှလူမျိုးများ အိန္ဒိယ ယဉ်ကျေးမှုကို လေ့လာဖော်ထုတ်ကြသည်။ ယိုးဒယားပြည်တွင် မင်းညီမင်းသားများနှင့် ဥရောပတိုက်သားပညာရှင်များ ယိုးဒယား ယဉ်ကျေးမှုကို လေ့လာဖော်ထုတ်ကြသည်။ ရုရှား၊ ဂျာမန် စသော အခြားဥရောပတိုက်သား ပညာရှင်များကလည်း အာရှယဉ်ကျေးမှု အမျိုးမျိုးကို လေ့လာဖော်ထုတ်ကြသည်။

ဂရိတ်ဗြိတိန်နှင့် အိုင်ယာလန် အာရှအသင်းတော်ဂျာနယ်၊ ဂျာနယ် အာရှတစ်၊ စရာဝက်ပြတိုက်ဂျာနယ်၊ တောင်ပေါဂျာနယ် (ပြင်သစ်)၊ ဗိယနွာ အရှေ့တိုင်းဂျာနယ်(ဂျာမန်)၊ ဗုဒ္ဓဘာသာရီဗျူး၊ ယိုးဒယားအသင်းဂျာနယ်၊ အမေရိကန် အရှေ့တိုင်းအသင်းဂျာနယ်၊

အရှေ့ဖျား ပြင်သစ်ကျောင်း ဗူလီတင်(ပြင်သစ်)၊ အာရှ အသင်းတော် (ဘုံဘိုင်အသင်းခွဲ)ဂျာနယ်၊ အာရှအသင်းတော် (သီဟိုဠ်အသင်းခွဲ) ဂျာနယ်၊ အိန္ဒိယအတွေးအခေါ်ဂျာနယ်၊ အိန္ဒိယ အန္တိကွာရီဂျာနယ် စသော အာရှတိုက်ဆိုင်ရာ သုတေသနဂျာနယ်တို့သည် ကမ္ဘာအနှံ့အပြားတွင် ဝင်ရောက် ပညာအလင်းရောင်ပေးလျက် ရှိကြသည်။

ထိုဂျာနယ်တို့နှင့် အပြိုင်ပေါ်ပေါက်လာသော ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်တို့လည်း ရှိသေးသည်။ ဗုဒ္ဓကျမ်းဂန်နှင့်ဆိုင်လျှင် ဒေါက်တာ ရီးစ် ဒေးဗစ် ခေါင်းဆောင်သော လန်ဒန်မြို့ ပါဠိအသင်းကြီးက ပိဋကတ်တော်စာပေများကို ရှာဖွေတည်းဖြတ်ဝေဖန်ဘာသာပြန် ထုတ်ဖော်လျက်ရှိသည်။ ဘာသာစကားနှင့်ဆိုင်လျှင် ဆာ ဂျော့ ဂရိယာဆန်၏ အိန္ဒိယတိုင်းရင်းစကားစစ်တမ်းကြီးသည် တစ်တွဲပြီးလျှင်တစ်တွဲ ထွက်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ မနုဿဗေဒနှင့်ဆိုင်လျှင် ဆာ ဂျိမ်း ဂျော့ ဖရေဇာ၏ ဂိုးလဒင်းဗောင်းခေါ် ကျမ်းကြီးသည် တစ်တွဲပြီးလျှင်တစ်တွဲ ထွက်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ ရှေးဟောင်းသုတေသနနှင့်ဆိုင်လျှင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာန၏ အစီရင်ခံစာများသည် တစ်နှစ်ပြီးလျှင်တစ်နှစ် ထွက်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်ဆိုင်လျှင် အိန္ဒိယနိုင်ငံတော် ဂေဇက်တီးယားစာအုပ်များသည် တစ်အုပ်ပြီးတစ်အုပ် ထွက်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ ဤကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင် စာအုပ်စာတမ်းဂျာနယ် ရီဗျူးတို့ကို တွေ့နေရ၊ ဖတ်နေရ၊ လေ့လာနေရသော မြန်မာပညာရှင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမှုထမ်းနေသော မျက်နှာဖြူအရာရှိအချို့သည်လည်းကောင်း သတိတရားရကာ မိမိတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ကို လှည့်ပတ်ကြည့်ရှုပြီးလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ယဉ်ကျေးမှုကိုလည်း လေ့လာဖော်ထုတ်ရန် အချိန်ရောက်ပြီဟု သဘောပေါက်သဖြင့် ဤ 'မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်း' ကို ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်၊ မတ်လ ၂၉ ရက်၊ အင်္ဂါနေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ကော်မရှင်နာလမ်း (ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်း) ဘားနဒ် အခမဲ့

စာကြည့်တိုက်၌ တည်ထောင်လိုက်ကြပါသည်။

ယခုအခါ အသင်း၏အသက်မှာ ခြောက်ဆယ်ပြည့်၍ အသင်းက ထုတ်ဝေသောဂျာနယ်တို့မှာ အတွဲ ၅၁ အထိ ရောက်နေပါပြီ။ အသင်း၏ အခြားသောလုပ်ငန်းရပ်တို့ကလည်း တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးကို အလုပ်အကျွေးပြုလျက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအသင်းကြီး စတင်ပေါ်ပေါက်သည်မှစ၍ ယနေ့အထိ အတွင်း၌ အသင်း၏ ကောင်းကျိုးကို တစ်မျိုးမဟုတ်တစ်မျိုး သယ်ပိုးဆောင်ရွက်ကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးကို ကျေးဇူးတင်လျက် 'အသင်း၏ ဘဝခရီး ငါးနှစ်စာ ပထမစခန်း' ကို ရပ်နားလိုက်ပါကြောင်း။ အသင်းတည်ထောင်သည့်နေ့က အစည်းအဝေးသဘာပတိ မိန့်ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း "မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်းကို တည်ထောင်လိုက်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းတွင် အရေးပါသောဖြစ်ရပ်တစ်ခု" ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ။ ဆက်လက်ဖြစ်ပါစေဟု ဆန္ဒပြုလိုက်ပါကြောင်း။ အသင်းဝင်များနှင့် အသင်းမိတ်ဆွေများက ဆက်လက်အားပေးကြပါရန်လည်း မေတ္တာရပ်ခံလိုက်ပါကြောင်း။

မှတ်စု

- ၁။ မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်းဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ အပိုင်း ၁၊ စာမျက်နှာ ၁၀။
- ၂။ ဤစာစောင်ကို မစ္စတာဖာနီဗဲလျူ၍ အသင်းစာကြည့်တိုက်တွင် ထိန်းသိမ်းထားရာ ယနေ့တိုင် ထင်ရှားရှိသည်။
- ၃။ မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်းဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ အပိုင်း ၁၊ စာမျက်နှာ ၅။
- ၄။ 'မြန်မာနိုင်ငံအသင်း'ဟု မှည့်ခေါ်ရန် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက အဆိုပြုသေးသည်။ 'ယိုးဒယားနိုင်ငံအသင်း'ဟူသောအမည်ကို အတုယူချင်ပုံရသည်။
- ၅။ ယိုးဒယားနိုင်ငံအသင်းတွင် အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာ စသော မင်းညီမင်းသားများ ပါဝင်သည်ကို အားကျပုံရသည်။

၆။ Burmese (Myanmar) Invasion of Siam, etc. by Nai Thein (U Aung Thein). *The Journal of the Siam Society*, Vol.5, Part 1, Step. 1908.

၇။ ၁၉၁၀ ပြည့်၊ အောက်တိုဘာလတွင် ထုတ်ဆောင်မည်ဟု ထင်ခဲ့သည်။

၈။ မြန်မာနိုင်ငံအမည်နှင့် 'ယိုးဒယားနိုင်ငံအမည်' တို့ ကွဲလွဲသည်မှ အပ စာသားအားလုံးမှာ 'ယိုးဒယားနိုင်ငံအသင်း' ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ထပ်တူဖြစ်သည်။

၉။ ဗြိတိသျှလူမျိုး Allan Bennet Macgregor.

၁၀။ ဂျာမန်လူမျိုး Anton Walter Florus Gueth (1878-1957).

၁၁။ တိုင်းရင်းမြန်မာပညာရှိများကို ဥရောပတိုက်သားတို့က 'ဆရာ' အမည်တပ်ကာ လေးစားကြည်ညိုကြသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် 'ပဏ္ဍိတ်' နှင့် 'မော်လဝီ' တို့ကို လေးစားကြည်ညိုသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။

၁၂။ ဆရာသိန်း၊ ဆရာဖြေ၊ ဆရာလွန်းတို့ ကဲ့သို့သော မြန်မာပညာရှိများ။

၁၃။ ဤအဆိုပြုချက်ကြောင့် လန်ဒန်မြို့တွင် ယခုအခါ ပြုစုတည်းဖြတ်နေသော မြန်မာ-အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ကြီး ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု ယူမှတ်ရန်ရှိသည်။

၁၄။ ဤပုဂ္ဂိုလ်မှာ ယိုးဒယားအသင်းဂျာနယ်စာစောင်ကို ဦးထွန်းငြိမ်းထံ ပေးပို့ ခဲ့သော ဦးအောင်သိန်း ဖြစ်သည်။

၁၅။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် အနှစ် ၂၀၀ ပြည့်မည်။

၁၆။ မြန်မာနိုင်ငံ ကျောက်စာဝန်ဟောင်း၊ ယခုအခါ အသက် ၉၂ နှစ်ထဲတွင် ဖြစ်သည်။

(မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်း အနှစ် ၆၀ ပြည့် အခမ်းအနားဆွေးနွေးပွဲတွင် (၄ ဧပြီ ၁၉၇၀) နေ့က ဖတ်ကြားသည်။)

မြန်မာစာပေနှင့်ကိုယ်ကျင့်တရား

ပညာရေးဘွဲ့လွန်သင်တန်းမှာ 'မြန်မာစာပေနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား' အကြောင်း ပို့ချပေးပါလို့ ဦးထွန်းကြွယ်နဲ့ ဦးသန်းထွတ်တို့ လာပြောတော့ အကောင်းသားပဲဆိုပြီး လက်ခံလိုက်ပါတယ်။ နောက် သူတို့ပြန်သွားတော့ ထိုင်ပြီးစဉ်းစားတယ်။ သည်တော့မှ ဖြစ်ပါ့မလားလို့ သံသယဝင်လာတယ်။ ကြောက်လာတယ်။ သည်လိုဖြစ်ရတာက ပြောစရာမရှိလို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ပြောစရာတွေ များလွန်းလို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ပြောစရာတွေများရင် အခက်ဆုံးက ရွေးရတာပဲ။ ရွေးတတ်ရင် အသင့်အတင့် ဖြစ်လာတယ်။ မရွေးတတ်ရင် 'ငသိုင်းများ ဟင်းဟုံ' ဖြစ်တော့ တာပဲ။ ရွေးတယ်ဆိုတာကလည်း မလွယ်ဘူး။ အချိန်လည်းရှိမှ၊ စိတ်လည်း ရှည်မှ။ အမှန်အားဖြင့်တော့ အချိန်ရှိရင် စိတ်ရှည်နိုင်တာပါပဲ။

ဒါနဲ့ အချိန်ကို မရမကရှာပြီး သည်အကြောင်းရပ်ကို ပြောရအောင် လေ့လာရတယ်၊ ရှာဖွေရတယ်၊ စဉ်းစားရတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ အားမရ ပေမယ့် ဖြစ်သမျှအကြောင်း အကောင်းချည်းပါပဲလေဆိုပြီး ရေးချရတာပဲ။

'မြန်မာစာပေနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား' အကြောင်းဆိုင်ရာ စာပေတွေကို စဉ်းစားကြည့်တော့ တစ်ထိုင်တည်းနဲ့ပဲ အများကြီးပေါ်လာပါတယ်။ ဟို ငယ်ငယ်တုန်းက ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာသင်ခဲ့ရတဲ့ 'မင်္ဂလာသုတ်' နဲ့ 'လောက

နိတိ' က ပထမ ခေါင်းထောင်ပြပါတယ်။ နောက်ပြီး 'လောကသာရပျို့'၊ သတ္တမတန်းမှာ သင်ခဲ့ရတာ။ နောက်ပြီး အထက်တန်းတွေရောက်တော့ 'ရာဇဝါဒ' ကျမ်း၊ တက္ကသိုလ်ရောက်လာတော့ 'ကန်တော်မင်းကျောင်း မေတ္တာစာ' တဲ့။ 'ဦးပုညဝတ္ထုပေါင်းချုပ်' တို့၊ 'ရှင်ဥက္ကံသမာလာမေတ္တာစာ' တို့ ရှိလေသေးရဲ့။ 'ကိုးခန်းပျို့' တို့၊ 'သံဝရပျို့' တို့ဆိုတာတွေလည်း မနည်းဘူး။ ဒါတွေကို စဉ်းစားရင်းနဲ့ ကျောချမ်းပြီး လက်လွှတ်လိုက်ချင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကတိကပေးပြီးပြီ။ ကတိတည်အောင်တော့ တစ်ခုခုလုပ်ရမှာပဲလို့ လုပ်လိုက်တာပါပဲ။

ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းတယ်ဆိုတာ 'အပြစ်ကင်းကင်းနဲ့ လိမ္မာတာ' ကို ပြောတယ်လို့ ကျွန်တော် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ချင်ပါတယ်။ မြန်မာတွေရဲ့ ယုံကြည်ချက်က 'အလိမ္မာ စာမှာရှိတယ်' တဲ့။ ဟို ဘိုးဘေးဘီဘင်ပညာရှိ အဆက်ဆက် ရေးသားဆုံးမခဲ့တဲ့ စာတွေထဲမှာ အလိမ္မာတရားတွေ ရှိတာပါပဲ။ အဲဒါကတော့ ဘယ်လူမျိုးမှာမဆို သည်လိုပဲ ယုံကြည်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ အဲသည် ရှေးရှေးယုံကြည်ချက်ကို ထင်ဟပ်တဲ့ ကလေးကဗျာ တစ်ပုဒ်ကို ခင်ဗျားတို့ သတိပြုမိကြပါလိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။ ကလေးကဗျာ ဆိုလို့ ပေါ့ပေါ့တန်တန်လို့ မမှတ်ချင်ပါဘူး။ ကလေးနဲ့တန်တဲ့ စကားနဲ့ ရေးထားပေမဲ့ အနှစ်သာရကတော့ အလွန်မွန်မြတ်ပါတယ်။ 'မိနီကလေး' ကဗျာကို ကျွန်တော်ပြောနေတာပါ။

မိနီကလေး ဘယ်ကလာ။
 အိမ်က ထွက်လို့လာ။
 မိနီကလေး ဘယ်ကိုသွား။
 စာသင်ကျောင်းကိုသွား။
 စာသင်ကျောင်းက ဘာကိုသင်။
 စာရေး စာဖတ် သင်။
 စာရေး စာဖတ် ဘာလုပ်ဖို့။
 မိနီ လိမ္မာဖို့... တဲ့။

ခင်ဗျားတို့ ဆရာ၊ ဆရာမတွေ ဆရာအတတ်သင်ဘွဲ့ထူး ဂုဏ်ထူး တန်းတွေ တက်နေတာ ဘာလုပ်ဖို့လဲ။ 'မိနီ' တို့ကို သင်ပေးဖို့ မဟုတ်ပါလား။

ဘာလုပ်ဖို့ သင်ပေးမှာလဲ။ 'မိနီ' လိမ္မာဖို့ပေါ့။

အဲ... ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းဆရာ ကျောင်းဆရာမများရဲ့ ကောင်းမြတ်တဲ့ စေတနာအရင်းခံက ဘာလဲ။ စဉ်းစားကြည့်ကြစမ်းပါ။ စစ်ဆေးကြည့်ကြစမ်းပါ။ ကိုယ့်တပည့်တွေ လူတော်လူကောင်းဖြစ်အောင် သင်ပေးချင်တဲ့ စေတနာပဲ မဟုတ်လား။ သူတို့ကို သင်ပေးရတဲ့ အားရတဲ့အခါလည်း အင်မတန်ပျော်တာပေါ့။ အားမရတဲ့ အခါကျတော့လည်း စိတ်တိုတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဆရာအလုပ်ကို စွန့်လို့ရသလား။ မရပါဘူး။ ကျောင်းဆရာဇာတာ ပါလာရင်တော့ သည်ဝဲဩဇာထဲမှာ တဝဲလည်လည်ပဲ မှတ်ပါ။

ကျွန်တော်တို့စာပေမှာ (၁) မိဘထက်သာတဲ့ အတိဇာတသားတဲ့။ (၂) မိဘနဲ့အတန်းတူတဲ့ အနုဇာတသားတဲ့။ (၃) မိဘအောက် ယုတ်နိမ့်တဲ့ အဝဇာတသားတဲ့။ သား သုံးမျိုးရှိတာကို တွေ့ရပါတယ်။ တပည့်တွေကိုလည်း ဆရာထက်သာတဲ့ တပည့်။ ဆရာနဲ့တူတဲ့တပည့်။ ဆရာလောက်မလာတဲ့ တပည့်လို့ သုံးမျိုးခွဲနိုင်မှာပေါ့။ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းဆရာတွေက တပည့်တွေကို ဘာဖြစ်စေချင်ကြသလဲ။ ကိုယ့်ထက်သာတဲ့တပည့်တွေ ဖြစ်စေချင်ကြမှာပဲ။ အဖျင်းဆုံး ကိုယ်နဲ့တူတဲ့ တပည့်လောက်တော့ ဖြစ်စေချင်ကြမှာပဲ။ ကိုယ့်အောက်ကျတာတော့ ဖြစ်စေချင်ကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဟုတ်ကဲ့... ကိုယ့်ထက်သာသွားမှာကို ကြောက်တဲ့ဆရာမျိုးလည်း ရှိနိုင်ပါတယ်။ ဒါကတော့ ခြွင်းချက်ပါပဲ။

ဝိဇ္ဇာ၊ သိပ္ပံ၊ ပညာတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ ခင်ဗျားတို့အားကိုးဖို့ စာအုပ်တွေ ရှိပြီးသားပါ။ အခု ကျွန်တော်ကတော့ ကိုယ်ကျင့်တရားနဲ့ပတ်သက်တဲ့ မြန်မာစာပေက သင့်နိုးရာရာအချက်အလက်တွေကို ဖောက်သည်ချမှာပါ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် ပြောမှာတွေကို ခင်ဗျားတို့လည်း သိပြီးဖြစ်ကြမှာပါပဲ။ ခင်ဗျားတို့ရဲ့ အမိ၊ အဖ၊ အဘိုး၊ အဘွားများက ပြောဖူးဆိုဖူးရှိမှာပါ။ ဆရာသမား၊ လူကြီးသူမများ ပြောတာဆိုတာ ရေးတာသားတာတွေကိုလည်း ကြားဖူး ဖတ်ဖူးကြမှာပါပဲ။ ဒီတော့ ကျွန်တော်က ခင်ဗျားတို့မှာရှိပြီး ဗဟုသုတကို အထောက်အကူပြုတဲ့အနေနဲ့ ရှာဖွေပြီး ထပ်မံတင်ပြမှာပါ။

အဲဒါတွေကို ရှာရင်းဖွေရင်းနဲ့ ကျွန်တော် သတိပြုမိတာတစ်ခု ရှိပါတယ်။ ဖောက်ပြောရပါဦးမယ်။ ဘာလဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ မကြာခဏ

ကိုယ်တိုင်လည်း သုံးဖူးတဲ့ သူတစ်ပါးသုံးတာကိုလည်းတွေ့ရတဲ့ ရှေးစကား အဆိုအမိန့်တချို့ဟာ စာပေထဲကလာတယ်ဆိုတာကို သတိပြုမိတာပါ။ အဲဒီ အဆိုအမိန့်တွေဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နေ့စဉ်ဘဝတွေမှာ ပျံ့နှံ့ပြီး ကျွန်တော် တို့ရဲ့ ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာ၊ နှလုံးအမူအရာတွေကို ကြီးကြပ်နေကြ ပါတယ်။ ဥပမာ-သားငယ်၊ သမီးငယ်၊ တပည့်ငယ်များ လမ်းမှားလိုက်နေ ကြရင် မိဘက မဆုံးမလိုပဲ၊ ဆရာသမားက မသွန်သင်လိုပဲဆိုပြီး ပြောတတ် ဆိုတတ်ကြတယ်။ အဲသည်လိုပြောရင်းနဲ့ စာသံပေသံပါပြီး-

အငယ်တည်းက မဆုံးမသော်

မိဘတလည် ရန်သူမည်၏။

လို့ပြောတတ်ကြပါတယ်။ အဲသည်စကားကို ကျွန်တော်တို့ ဘယ်ကရသလဲ။ လောကဓံတရားအတိုင်း ခင်ဗျားတို့ ကျွန်တော်တို့ ရန်သူနဲ့တွေ့ကြ ရတတ်တယ်။ အတွင်းရန်သူ၊ အပြင်ရန်သူ၊ အနီးရန်သူ၊ အဝေးရန်သူ၊ အထက်က ရန်သူ၊ အောက်ကရန်သူ၊ တန်းတူချင်း ရန်သူ။ ရန်သူအမျိုးမျိုးက ယာယီဒုက္ခ၊ ထာဝရဒုက္ခ ပေးကြတယ်၊ တိုက်ကြတယ်၊ ခိုက်ကြတယ်၊ တွန်း ကြတယ်။ အဲသည်အခါမျိုးမှာ တင်းခံနိုင်သမျှ တင်းခံရတာပေါ့။ တစ်ခါ တစ်ခါတော့လည်း လူ့သဘာဝအလျောက် သူက တစ်ချက်ထိုး ကိုယ်ကပြန် တစ်ချက်ထိုးတာပဲ။ 'ဘတစ်ပြန် ကျားတစ်ပြန်' နေတာပေါ့။ အဲသည်အခါမျိုး မှာ ပေါ်ထွက်လာတတ်တဲ့ စကားတစ်ခုကတော့-

သစ္စံ ဓမ္မ၊ ဝီရိယနှင့်

စာဂဟူသည်၊ ရန်သူအောင်မှု

ကြောင်းလေးခု....တဲ့။

အဲသည်အဆိုအမိန့်ကို ကိုယ့်ဘာသာရင်လည်း သတိရလာမယ်။ မိဘကရင်လည်း ထောက်ပြမယ်။ ဆရာသမားကရင်လည်း ညွှန်ပြမယ်။ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းကရင်လည်း ပြောပြမယ်။ (၁) မှန်ကန်ရမယ်၊ (၂) တရားမျှတရမယ်၊ (၃) လုံ့လကြီးရမယ်၊ (၄) ပေးကမ်းစွန့်ကြီမှု ရှိရမယ်။ သည်လိုဆိုရင် ရန်သူကိုနိုင်တာပဲ။ အဲလက်တွေ့လုပ်ကြည့်တဲ့အခါ ကိုယ် လုပ်နိုင်တာနဲ့အမျှ အောင်မြင်တာကို တွေ့ရပါတယ်။ အဲသည်စကားကိုကော ကျွန်တော်တို့ ဘယ်ကရသလဲ။

နောက်ပြီး လောကမှာ လောဘသမားတွေရှိတယ်။ သူလိုငါလို သာမန် လောဘသမားမျိုးကို ပြောတာမဟုတ်ပါဘူး။ မတရားလောဘကြီးတဲ့ သူတွေမျိုးပါ။ ‘ဘယ်သူသေသေ၊ ငတေမာရင်ပြီးရော’ ဆိုတဲ့ ကိုယ်ကျိုး သက်သက်သမားမျိုးပါ။ ‘သူများလင် သူများသား၊ ကျားကိုက်လို့သေသေ၊ ပျိုတို့မောင် ရွှေယောင်ရစ်၊ မင်းဖြစ်ပါစေ’ ဆိုတဲ့ ငိုဘသမားမျိုးပါ။ ခင်ဗျားတို့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာလည်း သည်လိုလူမျိုးတွေ ရှိမှာပါပဲ။ လောကကြီးကို ဖြန့် ကြည့်ရင်လည်း ဟိုနိုင်ငံ သည်နိုင်ငံ နိုင်ငံအတော်များများဟာ သည်လိုပဲ ကိုယ်ကျိုးအတွက် တခြားသူကို မငဲ့ကွက်ဘဲ အင်ကြီးအားကြီးနဲ့ လုပ်နေကြ တာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ တစ်ဦးကို တစ်ဦးက အရင်ဦးအောင် ပုတ်ကြ ခတ်ကြ၊ ရေးကြသားကြ၊ အော်ကြဟစ်ကြ၊ တိုင်ကြတောကြ လုပ်နေကြတာ ကို သတင်းစာတွေမှာ နေ့တိုင်းလိုလို ဖတ်နေကြရပါတယ်။ ရေဒီယိုတွေမှာ နေ့တိုင်းကြားနေရပါတယ်။ အဲသည်အခါမျိုး ပေါ်လာတတ်တာကတော့—

တစ်ယောက်ချမ်းသာ၊ ကိုယ့်ဖို့ရှာ၍
သတ္တဝါပေါင်း၊ ဆင်းရဲကြောင်း... တဲ့။

ကဲ...ဒါကိုကော ဘယ်စာဘယ်ပေမှာ တွေ့ရပါသလဲ။

တစ်ခါတစ်ခါ အကြောင်းအားလျော်စွာ ‘မားသွားနီးရာ’ (ကြောက် အပ်စွာ)လို့ ကြောက်ကြောက်လန့်လန့် ပြောတာကို ကြားကြရတယ်။ ‘မင်း နားတစ်ထောင်’၊ (ကြားနဲ့အောင်သော်) လို့ ထိတ်ထိတ်ပျာပျာ ပြောကြရ တယ်။ ‘အလှနှစ်ဖက်၊ ရွှေချည်ရက်’ တာပဲလို့လည်း ဝမ်းသာအားရ ချီးမွမ်း ကြရတယ်။ အဲသည် အရေးပါထိမိတဲ့ စကားလုံးတွေကိုကော ကျွန်တော်တို့ ဘယ်ကရကြသလဲ။

ဘေးဘိုးဘီဘင်ကစပြီး ပြောလာကြတဲ့ ပြောရိုးပြောစဉ် စကားတွေ မို့လို့ ဘယ်က လာသလဲ၊ ဘယ်က ရသလဲလို့ စစ်ဆေးမိကြမယ် မထင်ဘူး။ ကျွန်တော်တော့ အခုမှပဲ သတိပြုမိပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ‘သံဝေပျို’ မှာ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ စပ်ဆိုသွားတဲ့ အဆိုအမိန့်တွေပါပဲ။

နောက် ကျွန်တော်ပြောဦးမယ်။ သားရှင် သမီးရှင် ဖြစ်လာတဲ့အခါ သားသံယောဇဉ် သမီးသံယောဇဉ်တွေ ကြီးလာကြတယ်။ သားသမီးတွေ လမ်းကြိုလမ်းကြားသွား၊ တွေ့ကရာတွေနဲ့ပေါင်းသင်း၊ ဆေးခြောက်ရှာ၊ ဘိန်းကြော်

စွဲဖြစ်မှာစိုးလာတော့ လူကြီးတွေ ကျိတ်ကျိတ် ကျိတ်ကျိတ်နဲ့ ပြောကြပြီ။

ခါးတောက်(ခွေးတောက်) မြစ်ယှက်၊

စိုက်ရောဖက်က၊

သရက်ပင်မင်း၊ သီးချိုကင်း..... တဲ့။

မကောင်းသူနဲ့ပေါင်းတော့ မကောင်းဖြစ်ရတာပေါ့။ အဲသည်ဥပမာ အလင်္ကာစာပိုဒ်ကိုကော ဘယ်ကရသလဲ။

သားမျက်နှာ၊ သမီးမျက်နှာကို မြင်ရရင် မိဘတွေ စိတ်ချမ်းသာ တယ်။ သားသမီးများအတွက် ပူရပန်ရ၊ ကြောင့်ကြရတဲ့ စိတ်တွေဟာ သား သမီးမျက်နှာကို မြင်ရရင် ပျောက်ကွယ်သွားတယ်။ အဲသည်အခါမျိုး ပေါ်လာ တဲ့ စကားကတော့-

သား၏ ရုပ်ရည်၊ သီတာမည်သား
ရေကြည်ချမ်းမြ၊ တစ်ပေါက်ကျက
မိဘတို့ဝမ်း၊ ငြိမ်းစတမ်းရှင့်... တဲ့။

သီတာခုနစ်တန်က ရေကြည်ရေအေးနဲ့ သွန်းလောင်းလိုက်ရင် မီးတောက်မီးလျှံကြီးများပင် ငြိမ်းအေးသွားရသလို သားသမီးရဲ့ ကြည်လင် ရွှင်ပျတဲ့မျက်နှာကို မြင်ရရင် မိဘများ ပူပင်သောကပျောက်ပြီး အေးငြိမ်း နှစ်သိမ့်ရပါတယ်တဲ့။ ကျောင်းဆရာများလည်း တပည့်တွေကို သားသမီးလို သဘောထားတော့ သည်လိုပဲ တွေ့ကြုံရတာရှိမှာပါပဲ။ အဲသည် အလင်္ကာ ရသအပြည့်ပါတဲ့စာပိုဒ်ကိုကော ဘယ်ကရပါသလဲ။

သမီးရှိတဲ့ မိဘများကတော့ သမီးကလေး အရွယ်ရောက်လာရင် ပူကြပန်ကြပြီ။ မကောင်းတဲ့ ယောက်ျားနဲ့တွေ့ပြီး ဒုက္ခရောက်သွားမှာ ကြောက်လာကြပြီ။ ပန်းကလေးလို အရိပ်တကြည့်ကြည့်နဲ့ထားပြီး ပိုးကလေး လို တယုတယမွေးလာရတဲ့ ကိုယ့်ရင်သွေး သမီးကလေး မှောက်မှောက် မှားမှားဖြစ်မှဖြင့် ရင်ကွဲရချည့်ရဲ့လို့ တစ်ရေးနိုးစဉ်းစားမိရင် မျက်စိကြောင် သွားပြီး ပူပင်သောကရောက်ကြပြီ။ အဲသည်အခါမျိုးမှာ ပေါ်လာတတ်တာ ကတော့-

အိမ်ထောင်မချ၊ သားမိန်းမအား
မြင့်ရှည်ထားသော်၊ မောင်ဖွားမိဘ

ထိန်းယခပဲ၊ အရှက်ကွဲ၏... တဲ့။

သို့သော်လည်းပဲ သမီးကလေးက သမီးလိမ္မာ မဟာရွှေသွေး
ကလေး။ 'ခါးတောက်မြစ်ယှက်၊ စိုက်ရောဖက်' ဆိုသလို မကောင်းသူနဲ့လည်း
မပေါင်းသင်းဘူး။ စိတ်ကောင်း၊ နှလုံးကောင်း၊ မိတ်ကောင်း၊ ဆွေကောင်းနဲ့
သာ ပေါင်းသင်းတာဆိုတော့ အသင့်အတင့် နှလုံးသွင်းလို့ရတယ်။ အဲသည်
အခါမျိုး ပေါ်လာတာကတော့-

သူတော်ချင်းချင်း

သတင်းမြေမြေ၊ ပေါင်းဖက်တွေ့က

လေ့လေ့ကျက်ကျက်၊ ကျွမ်းဖက်ပီပီ... တဲ့။

ကဲ... သည်စာပိုဒ်ကကော ဘယ်ကလဲ။

မကြာခဏ ကြားရတတ်တဲ့ စကားတစ်ရပ်ကတော့-

ရဟန်းကျင့်ဝတ်၊ တစ်ပါးတတ်က

လူနတ်ဦးခိုက်၊ ပူဇော်ထိုက်၏... တဲ့။

ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ သိက္ခာ အကျင့်
သုံးပါးနဲ့ ပြည့်စုံလို့ရှိရင် အဟောအပြော လောကပျူငှာ မကျွမ်းကျင်သော်
လည်း လူနတ်တို့၏ ရှိခိုးပူဇော်ခြင်းကို ခံထိုက်ပါတယ်တဲ့။ အဲသည်လို
အကျင့်ကောင်းသောပုဂ္ဂိုလ်ကို 'ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ရဟန္တာတို့၊ လိမ္မာ
မှတ်ပိုက်၊ နှစ်အင်ခြိုက်၏'... တဲ့။ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်များဟာ သီလ၊ သမာဓိ၊
ပညာနဲ့ပြည့်စုံရမယ်ဆိုသလို ခင်ဗျားတို့ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေမှာလည်း
အလျောက်အလျောက် သင့်တော်ရာ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာနဲ့ ပြည့်စုံရမှာပဲ။
ပြည့်စုံကြရင် ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ရဟန္တာတို့က ကျွန်တော်တို့ကို လိမ္မာ
သူတွေလိုမှတ်ပြီး သာဓုခေါ်ကြမှာပဲပေါ့။ အဲသည် အဖိုးတန်စာပိုဒ်ကော
ဘယ်ကလာပါသလဲ။

နောက်ပြီး သားသမီးနဲ့စပ်လို့ 'ရင်သွေးဟူက၊ ချစ်မဝတည့်'... တဲ့။

'လက်ဦးဆရာ၊ မည်ထိုက်စွာသား၊ ပုဗ္ဗာစရိယ၊ မိနှင့်ဖ'... တဲ့။ 'ပညာရဲရင့်၊
ပွဲလယ်တင့်လိမ့်' တဲ့။ အဲသည်စကားတွေဟာ အခါအားလျော်စွာ အကြောင်း
အားလျော်စွာ ထွက်ထွက်လာကြတယ်။ ကျက်ထားကြတာလည်း မဟုတ်ဘူး။
မှတ်ထားကြတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သွေးထဲ သားထဲမှာကို

သည်စကားတွေဟာ ကိန်းအောင်းနေကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါတွေဟာ 'ကိုးခန်းပျို့' ကလာတဲ့စကားတွေပါ။ ရှင်မဟာရဋ္ဌ စပ်ဆိုတော်မူခဲ့တဲ့စာကြီးပါ။

အခု ကျွန်တော်ရှာဖွေတင်ပြဖို့ ကြိုးစားနေတာက 'မြန်မာစာပေနဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရား' အကြောင်းပါ။ ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုတဲ့ ဝေါဟာရရဲ့အနက်ဟာ အင်မတန် ကျယ်ပြောပါတယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း ခင်ဗျားတို့လည်း သိတာပဲ။ ကျွန်တော်လည်း သိတာပဲ။ အကျယ်ဖွင့်ပြောပါ။ အနုစိတ်လီပြော ပါဆိုတော့မှ ဘယ်ကစပြီး ဘယ်မှာနိဂုံးချုပ်ရမလဲ မသိတော့ပါဘူး။ အခုနတုန်းက ရဟန်းကျင့်ဝတ်ကို သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာလို့ သိက္ခာသုံးပါးအဖြစ် အကျဉ်းချုံးထားပါတယ်။ လူ့ကျင့်ဝတ်ကိုလည်း လူ့သီလ၊ လူ့သမာဓိ၊ လူ့ပညာလို့ အကျဉ်းချုံးရမှာပေါ့။ သည်သိက္ခာသုံးပါးကို စောင့်ထိန်းနိုင်ရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ အပြစ်ကင်းကင်းနဲ့ လိမ္မာရာရောက်တာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ မျက်မှောက်ဘဝဟာ သာယာမှာအမှန်ပဲ။ အဲသည် သိက္ခာသုံးပါးကို အကျယ်ချဲ့သိဖို့က လိုနေပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောရရင် ကျွန်တော်တို့ဘဝ သာယာအောင်၊ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်လိုပေါင်းသင်းဆက်ဆံ ကျင့်ဆောင်နေရမယ်ဆိုတာကို သိဖို့လိုပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆဘဲ လူ့ဘဝမှာ ကျင့်ဆောင်နေရမယ့် လူ့ဝတ္တရားတွေပါပဲ။

အခုမျက်မှောက်ခေတ်မှာလည်း မျက်မှောက်အခြေအနေနဲ့ ကိုက်ညီအောင် နိုင်ငံသားတွေ ကျင့်ဆောင်ရမယ့်ဝတ္တရားတွေကို တွေ့နေရပါတယ်။ တွေ့တဲ့အတိုင်းလည်း ကျင့်ဆောင်နေကြပါတယ်။ ဥပမာ- 'အများ အကျိုးဆောင်၊ ကိုယ့်အကျိုးအောင်' တဲ့။ ဒါတွေကိုတော့ အများသိရှိကျင့်ဆောင်နေကြတာမို့ ကျွန်တော် မပြောပါဘူး။ မြန်မာစာပေထဲမှာပါတာတွေကိုသာ ပြောပါမယ်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ ကိုးခန်းပျို့မှာ မိဘဝတ္တရား၊ သားသမီးဝတ္တရား၊ ဆရာဝတ္တရား၊ တပည့်ဝတ္တရားစတဲ့ ဝတ္တရားတွေကို လှလှပပ ဖွဲ့ဆိုထားတာကို တွေ့ရပါတယ်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရအကြောင်းကို ခင်ဗျားတို့သိကြမှာပါပဲ။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဟာ 'ရှင်စောပုတူ၊ လှိုက်ဆူကျော်ရှိန်၊ ပုသိန်မင်းမြေး၊ စဉ်ရှေးဖရိုး၊ တို့မိမျိုးလည်း၊ သတိုးမင်းဖျား၊ တရားစောင့်သုံး၊ ရန်လုံးတွင်ချွေ၊ ရွှေမြေ

အင်းဝ၊ တည်စနန်းထီး၊ ပြည်ထောင်ကြီး၏၊ သမီးမြစ်ရင်းနွယ်မယွင်း' ဆိုတဲ့ အတိုင်း အဖက ဟံသာဝတီဘုရင်မ ရှင်စောပုက ဆင်းသက်လာတဲ့မင်းသား၊ အမိက အင်းဝမြို့တည်ထောင်တဲ့ သတိုးမင်းဖျားက ဆင်းသက်လာတဲ့ မင်းသမီး၊ အဲ... သည်မွန်မင်းသား ဗမာမင်းသမီးတို့က မွေးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါတယ်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဟာ ကိုးခန်းပျို့ကို သက္ကရာဇ် ၈၈၅ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလမှာ အပြီးသတ်ရေးပြီး ပုရပိုက်ပေါ်မှာ တင်ပါတယ်တဲ့။ နောက် အင်းဝပြည်ကြီး တိမ်းယိမ်းသွားတော့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဟာ ပြည်မြို့ကို ရောက်သွားပါတယ်။ ပြည်မြို့ကိုရောက်မှ ကိုးခန်းပျို့စာမူကို ကာလပျက်ကြီးအတွင်း ပျောက်နေရာက ပြန်ရှာပြီး ၈၈၈ ခုနှစ်မှာ နိဂုံးချုပ်ပါတယ်။ သည်တော့ ကိုးခန်းပျို့ရဲ့အသက်ဟာ အခု ၁၃၄၂ ခုနှစ်မှာ ၄၅၀ ကျော်နေပြီပေါ့။ ကိုးခန်းပျို့အကြောင်း အခုလောက် ကျွန်တော်ပြောနေတာက တခြားကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး။ သည်ပျို့ကြီးထဲမှာ လူအမျိုးမျိုးရဲ့ ဝတ္တရားတွေ ပါနေလို့ပါ။

ကိုးခန်းပျို့ထဲမှာ အရေးကြီးတဲ့ ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦးက ဒေသကာရီမင်းကြီးရဲ့ မင်းတိုင်ပင်အမတ် ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားဆရာကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ပုဏ္ဏားကြီးဟာ လောကလူ့ဘောင်ကိုစွန့်ပြီး တောထွက်ခါနီးမှာ တပည့်တွေကို အစည်းအဝေးခေါ်ပြီး နှုတ်ဆက်တဲ့အခါ သူဟာ ဆရာဝတ္တရား ၅ ပါးနဲ့အညီ တပည့်များကို စောင့်ရှောက်ခဲ့ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ပျို့စာပိုဒ်တွေကတော့ ရှည်ပါတယ်။ သဘောပေါက်အောင် လိုရင်းကိုပဲ တင်ပြပါရစေ။

- (၁) သင်တို့အားကို
 - စီးပွားချမ်းသာ၊ နေ့တိုင်းရှာ၍
 - ကောင်းရာကားယှဉ်၊ မကောင်းကြဉ်ဟု
 - ပိုက်ယဉ်ငါဆုံးမပြီတည်း။
- (၂) နည်းကျယ်များစွာ၊ မဟာကပ္ပ
 - စသည်ဗေဒင်၊ ခြောက်ပါးအင်လည်း၊
 - ကြားအင်တတ်မှု၊ ငါပြုစုသည်၊
 - ဉာဏ်နုရင့်မာလှပြီတည်း။

(၃) အခြေပါဒ၊ သင်ဦးစက
 ချနည်းမကျယ်၊ ဓိပ္ပာယ်ကောင်းစွာ
 လိုရုံသာဖြင့်၊ အပ်ရာမသည်း
 နားထွင်းနည်းသို့၊ ညံ့ဖြည်းမွေ့မွေ့
 တရွေ့ရွေ့လျှင်၊ တစ်နေ့တထူး
 ကျေးဇူးချဲ့ထွင်၊ ကျမ်းရိုးငင်လျက်
 သင်သင်အံအံ၊ ကြံကြံကြည့်ကြည့်
 ပညာဖြည့်သည်၊ တပည့်ပုဏ္ဏား
 သားခြောက်သောင်းဖ၊ ငါသေဋ္ဌကား
 ဆရာလက်အုပ်၊ မှန်ထုပ်လျှို့ဝှက်
 သူသိခက်ဟု၊ အသက်ခန္ဓာ
 ဆုံးကာခါမှ၊ ဆိုရာသတတ်
 မှတ်သည်လေးတွဲ၊ နည်းထုံးဖွဲ့သည်။
 ကြွင်းမဲ့လင်းလင်းပြပြတည်း။

(၄) မှီခိုယှဉ်ပေါင်း၊ ခင်ပွန်းကောင်းနှင့်
 မင်းလောင်းမင်းလျာ၊ မတ်ရာမှူးကြီး
 မင်းနီးမင်းကပ်၊ မင်းတိုင်အပ်၍
 လာဘ်သပ်ပကာ၊ လယ်တာကျေးမက်
 ကဲတတ်ပွားဆင့်၊ စီးပွားမြင့်သည်။
 ချီးပင့် ငါမစပြီတည်း။

(၅) သန်ဆောင်းနွေခါ၊ မှီရာရာသား
 ဖျားနာဆေးကု၊ ဗိန္ဒောမှုက
 စသည်ကျမ်းလာ၊ ငါ၏ဥပဒေ
 စီရင်ထွေဖြင့်၊ အနေတကျ
 ပွန်းတီးလှ၏၊ ဤမျှကားတန်
 ဤမျှလွန်ဟု၊ အရန်အပိုင်း
 အနှိုင်းအချက်၊ ဖက်လက်စုရုံး
 ဤနည်းထုံးလည်း

လုံးလုံးသင်တို့ရပြီတည်း... တဲ့။

အဲဒါ ဆရာဝတ္တရား ငါးပါးကို ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက အကွက်ဆိုက် ရာမှာ ချဲ့ထွင်စပ်ဆိုထားချက်ဖြစ်ပါတယ်။ အချုပ်အားဖြင့်တော့ သင်္ဂဇာ ဆရာတော်ဘုရားရေးတဲ့လင်္ကာနဲ့အတူတူပါပဲ။ ယှဉ်တွဲကြည့်နိုင်ကြပါတယ်။

အတတ်လည်းသင် (၂)

ပဲ့ပြင်ဆုံးမ (၁)

သိပ္ပမချန် (၃)

ဘေးရန်ဆီးကာ (၅)

သင့်ရာအပ်ပို့ (၄)

ဆရာတို့၊ ကျင့်ဖို့ ဝတ်ငါးဖြာ။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ ပျို့အပိုဒ် (၃)ကို အစအဆုံး ဖော်ပြထားပါ တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ရှင်မဟာရဋ္ဌတို့ရဲ့ စာပေသင်ကြားပို့ချပေးပုံ နည်းစနစ်တစ်ခု ပါနေလို့ပါ။ ကျောင်းနေစ၊ ပညာသင်ယူစ ကျောင်းသား ငယ်များကို လိုရုံလောက်ကိုသာ သင်ပေးပါတယ်... တဲ့။ ကျယ်ကျယ်ဝင့်ဝင့် ချဲ့ထွင်ပြီး မသင်ပေးပါဘူးတဲ့။ ဥပမာအားဖြင့် ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ကာတဲ့။ ရှေးမြန်မာတို့ နားရွက်မှာ နားတောင်းပန်ဖို့ နားထွင်းတဲ့နည်းအတိုင်းပါပဲတဲ့။ နားထွင်းတဲ့အခါမှာ အပ်ကြီးနဲ့ တစ်ခါတည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် ထိုးဖောက် လိုက်တာ မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ တဖြည်းဖြည်း တရွေ့ရွေ့ဖောက်ပါတယ်တဲ့။ အဲသည်လိုပဲ ပညာကိုလည်း လိုရုံလောက်ကို တဖြည်းဖြည်း ညင်ညင် သာသာ သင်ကြားပို့ချပေးပါတယ်တဲ့။ လောဘတကြီးနဲ့ တတ်စေချင်တာနဲ့ အတင်းအဓမ္မ မလုပ်ပါဘူးလို့ ဆိုတာပါပဲ။ ‘အပ်ရာမသည်း နားထွင်းနည်းသို့’ ဆိုတဲ့ ပညာပို့ချနည်းကို ခင်ဗျားတို့တစ်တွေလည်း သဘောပေါက်ကြမှာပါပဲ။ သဘောကျကြမှာပါပဲ။

အဲသည်အပိုဒ်ထဲမှာ အဆုံးချတော့ ‘ကြွင်းမဲ့လင်းလင်းပြပြတည်း’ လို့ တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒါကို ချဲ့ပြောထားတာကတော့ ဆရာဟာ တပည့်ကို သင်ပေးရာမှာ ပညာကိုဝှက်မထားပါဘူး။ တတ်သမျှ အကုန်သင်ပေးပါ တယ်... တဲ့။ စေတနာ ဆရာတစ်ဦးရဲ့ အင်မတန်မွန်မြတ်တဲ့ သဘောထားကို ဖော်ကျူးထားပါတယ်။

ဆရာလုပ်သူများမှာ လျှို့ဝှက်ထားတဲ့ပညာမျိုး ရှိတတ်ပါတယ်။ အဲသည်ပညာကို လက်ထဲမှာ ဆုပ်ကိုင်ထားတတ်တယ်။ သင်မပေးဘူး။ သေခါနီးကျမှ သင်ပေးတတ်တယ်။ အဲသည်လို လျှို့ဝှက်ပြီး လက်ထဲမှာ ဆုပ်ကိုင်ထားတဲ့ပညာကို 'အာစရိယမုဋ္ဌိ' လို့ ပါဠိလိုခေါ်ပါတယ်။ မြန်မာလို တော့ 'ဆရာလက်ဆုပ်' လို့ ခေါ်ကြပါတယ်။ ဆရာကောင်း ဆရာမြတ်များ ဟာ ဆရာလက်ဆုပ် အာစရိယမုဋ္ဌိ ထားရိုးမရှိကြောင်းကို သိရပါတယ်။ ဆရာစားမချန်ဘူးလို့ ဆိုတာပါပဲ။ အရပ်စကားနဲ့တော့ အိတ်သွန်ဖာမှောက် သင်ပေးတာပါပဲ။ ဘုရားသခင် ဝေဠုဝရွာမှာ ပြင်းထန်တဲ့ဝေဒနာက ထမြောက်ခါစ ညီတော်အာနန္ဒာကို မိန့်ကြားတဲ့ စကားတော်အတိုင်းဆိုရင် 'အာနန္ဒာ၊ ငါဘုရားအား အကြွင်းထား၍ ဟောသည်မရှိ'... တဲ့။ မာလာ လင်္ကာရဝတ္ထုတော်ကြီးမှာ တွေ့ရပါတယ်။ ဇိနတ္ထပကာသနိမှာတော့ 'သတ္တဝါ တို့ အကျိုးစီးပွားများအံ့သော အကြောင်းတရားကို ငါဘုရားသည် အတွင်း၌ လည်းကောင်း၊ အပ၌လည်းကောင်း အကြွင်းမထားမူ၍ ဟောတော်မူအပ်ပြီ' လို့ ချဲ့ပြီးထားတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ 'ကြွင်းမဲ့ လင်းလင်းပြပြတည်း'၊ 'သင်္ဂဇာဆရာတော်ဘုရားရဲ့ 'သိပ္ပမချန်' ဆိုတာနဲ့ အတူတူပါပဲ။ ပျို့ပိုဒ်ထဲမှာပါတဲ့ 'မှန်ထုပ်' ဆိုတဲ့စကားလုံးက ပေါ်ရာဏ စကားပါ။ လျှို့ဝှက်ထားတဲ့အရာလို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။

အဲ... ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဟာ ဆရာဘက်ကိုချည်း တစ်ဖက်စောင်း နင်း မပြောပါဘူး။ တစ်ဖတ်သတ် ကျနေမှာပေါ့။ ဒါကြောင့် တပည့်ဘက် ကိုလည်း ဝတ္တရားငါးပါးနဲ့ ဟောသည်လို ပြောပါသေးတယ်။

ကျင့်ရေး မချွတ်၊ တပည့်ဝတ်ကား

- (၁) လာလတ်သောအခါ
ဆရာသမား၊ သူကြီးအားလျှင်
သွား၍ ရှေ့ဆီး၊ ခရီးဦးကြို။
- (၂) ကြည်ညိုမြတ်နိုး၊ ရှိခိုးခယ။
- (၃) ဆိုကယုံကျ။
- (၄) မှုကုံထံရင်း၊ လုပ်ကျွေးခြင်းနှင့်
- (၅) စင်းလျင်းရိုညွတ်

အတတ်ပညာ၊ သင်အပ်စွာသည်
အင်္ဂါဤသို့ ငါးပါးတည်း... တဲ့။

အဲသည် တရားငါးပါးကို လူအများကတော့ 'ဝတ္တရား' လို့ခေါ်ကြ
တယ်။ ကိုးခန်းစာပိုဒ်မှာလည်း 'တပည့်ဝတ်' လို့ဆိုပါတယ်။ အချပိုဒ်ကျ
တော့ 'အင်္ဂါဤသို့ ငါးပါးတည်း' လို့ 'အင်္ဂါ' လို့ ခေါ်ပြန်ပါတယ်။ သည်တော့
'ဝတ္တရား' နဲ့ 'အင်္ဂါ' ကို သဘောတူပြုထားတာ သိရတာပေါ့။

အဲသည် ဝတ္တရားအမျိုးမျိုးတွေ ဘယ်စာမှာ မြစ်ဖျားခံသလဲလို့
အရင်းစစ်လိုက်တော့ 'သုတ္တန်၊ ပိဋကတ်၊ ပါထိကဝဂ်၊ သိင်္ဂါလသုတ်' မှာ
သွားတွေ့ရပါတယ်။ 'သိင်္ဂါလသုတ်' ကို 'သိင်္ဂါလသုတ်'၊ 'သိင်္ဂါလောဝါဒ
သုတ်' လို့ ရေးမှတ်ကြတာကိုလည်း တွေ့ကြရပါလိမ့်မည်။ တွေ့တဲ့အခါ
မတွေ့ဝေရအောင် အခုလို ရှင်းပြီးပြောပြရတာပါ။ သိင်္ဂါလသုတ်၊ မြန်မာပြန်
သက်သက်မှာ တပည့်ဝတ္တရားငါးပါးကို ဟောသည်လို ပြထားပါတယ်။

- (၁) နေရာမှထ၍ ခရီးဦးကြိုခြင်း
- (၂) ခစားဆည်းကပ်ခြင်း
- (၃) (စကားကို) နာယူခြင်း
- (၄) အရိုအသေလုပ်ကျွေးခြင်း
- (၅) အတတ်ပညာကို ရိုသေစွာ သင်ကြားလေ့ကျက်သင်
ယူခြင်း

လို့ပြထားပါတယ်။ သည်မှာ တစ်ခု သတိပြုရမှာကတော့ သင်္ဂါဇာဆရာတော်
ဘုရားရဲ့ လင်္ကာမှာပါတဲ့ မူကွဲတစ်ချက်ပါပဲ။

- (၁) ညီညာထကြွ
- (၂) ဆုံးမနာယူ
- (၃) လာမူကြိုဆီး
- (၄) ထံနီးလုပ်ကျွေး
- (၅) သင်တွေ့အံ့ရွက်

တပည့်ဝတ်၊ မရွတ်ငါးခုသာ....တဲ့။

'ညီညာထကြွ' ဆိုတာဟာ ကိုးခန်းစကား 'ကြည်ညိုမြတ်နိုး၊ ရှိခိုး
ခယ' မြန်မာပြန် 'ခစားဆည်းကပ်ခြင်း' တို့နဲ့ မူကွဲနေတာပါပဲ။ သည်လိုမူကွဲ

မျိုးကိုလည်း သတိပြုကြဖို့ လိုပါတယ်။

လူမှုဆက်ဆံရေး ပြေပြစ်ဖြောင့်တန်းပြီး ဘဝသာယာစိုပြည်မှု အတွက် သည်အင်္ဂါ သည်ဝတ္တရားတွေဟာ အင်မတန်အရေးကြီးတာကို ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက နှစ်ပေါင်း ၄၅၀ ကျော်က ကိုးခန်းပျို့ကြီးထဲမှာ ဖော်ပြ ခဲ့တာပါ။ ဆရာဝတ္တရား၊ တပည့်ဝတ္တရား၊ လင့်ဝတ္တရား၊ မယားဝတ္တရားတွေ ပါပဲ။ အဲသည်တရားတွေဟာ မြန်မာ့ဘဝထဲကို စိမ့်ဝင်နေပါပြီ။ မင်္ဂလာ လက်ထပ်ပွဲမှာ လူကြီးမိဘ ဆရာသမားများက သြဝါဒစကားပြောရင် လင့် ဝတ္တရား၊ မယားဝတ္တရားတွေပါလာတာကို အမြဲကြားနာမှတ်သားနေရပါ တယ်။ သင်္ဃာဆရာတော်ဘုရားရဲ့ ဝတ္တရားလင်္ကာတွေကို ကျောင်းသုံးဗလာ စာအုပ် အဖုံးတွေမှာ ပုံနှိပ်ထားတာကိုလည်း တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ မြန်မာစာပေနဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားသဘောတွေပါ။

တစ်မျိုးအားဖြင့်ကြည့်မယ်ဆိုရင် သည်ဝတ္တရားတွေဟာ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဆိုတဲ့ လူ့သိက္ခာသုံးပါးထဲက သီလမှာ အကျုံးဝင်တယ်လို့ ဆိုရမှာပါပဲ။ ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလ၊ ကိုးပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလတွေ ဟာ လောကုတ္တရာအတွက် အရေးကြီးသလို သည်ဝတ္တရားအင်္ဂါရပ်တွေဟာ လည်း လူမှုဆက်ဆံရေးမှာ အင်မတန် အရေးကြီးပါတယ်။ သူတို့ဟာ စက် မှာထည့်ရ ထိုးရတဲ့ စက်ဆီတွေပါပဲ။ စက်ဆီထိုးထားတဲ့စက်ဟာ အသွား မှန်တယ်။ အလည်အပတ် ညက်ညောတယ်။ အပွန်းအပဲ့ အပျက်အစီး နည်းတယ်။ သည်လိုပဲ သည်ဝတ္တရား အင်္ဂါရပ်တွေနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ဘဝစက် ကြီးဟာလည်း အသွားမှန်မှာပဲ။ အလည်အပတ် ညက်ညောမှာပဲ။ အပွန်းအပဲ့ အပျက်အစီး နည်းမှာပဲ။ မော်တော်ကားစကားနဲ့ပြောရရင် နတ်ချောင်ဆီ ပိတ်မှု အင်မတန်သက်သာမှာပေါ့။

သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်မှာ သည်စက်ဆီတွေကို အမျိုးမျိုးပြထားပါ တယ်။ အများနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ ယေဘုယျအပိုင်းတချို့ကို တင်ပြပါရစေ။

‘(အကြင်သူသည်) ထကြွမှုရှိ၏။ ပျင်းရိခြင်းမရှိ။ ဘေးရန်တို့ ဖြစ်ပေါ်လတ်သော် မတုန်မလှုပ်။ မပြတ်အားထုတ်သော အသက် မွေးမှုရှိ၏။ အရာအားလျော်စွာ ပညာရှိ၏။ ထိုသို့သောသူသည် အကျော်အစောကို ရ၏။’

‘(အကြင်သူသည်) ချီးမြှောက်တတ်၏။ အဆွေခင်ပွန်းကောင်းကို ရှာတတ်၏။ ကျေးဇူးကို သိတတ်၏။ ဝန်တိုမှု မရှိ၊ အကျိုးဆောင်တတ်၏။ အကြောင်းပြ၍ ဆုံးမတတ်၏။ ခေါင်းဆောင်တတ်၏။ ထိုသို့သော သဘောရှိသူသည် အကျော်အစောကို ရ၏။’

‘ကျင့်ဝတ်တရားတို့၌ အကြင် ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အကြင် ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ဆိုခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အကြင် အကျိုးစီးပွားကို ကျင့်ဆောင်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ကိစ္စအားလျော်စွာ အကြင်မိမိနှင့် ထပ်တူညီမျှ ဆက်ဆံခြင်းသည်လည်းကောင်း ရှိ၏။ ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်၌ ထိုသင်္ဂဟတရားတို့သည် ‘သွားနေသောရထား၏ နားစောင့်’ ကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။’

အဲသည်မှာ ကျွန်တော်တင်ပြထားတာက အင်္ဂါတချို့တစ်ဝက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ စာမှာတွေ့ရုံ နားနဲ့ကြားရုံနဲ့ မလွတ်လိုက်ဘဲ အင်္ဂါတစ်ရပ်စီ တစ်ရပ်စီကို လက်တွေ့ဆင်ခြင်ကြည့်ကြစမ်းပါ။ သည်အင်္ဂါရပ်တွေ မိမိကိုယ်မှာ ဘယ်ရွေ့ဘယ်မျှ ရှိသလဲ။ စစ်ဆေးကြည့်ကြစမ်းပါ။ အဲသည်အခါ သည်အင်္ဂါရပ်တွေရဲ့ အရေးကြီးပုံကို ပိုမိုသဘောပေါက်လာပါလိမ့်မယ်။

သည်အင်္ဂါရပ်တွေကို ဥပမာ ဟပ်ထားတာကိုလည်း ကြည့်ပါဦး။ ပြေးသွားနေတဲ့ ရထားရဲ့ဘီးကို ထိန်းထားတဲ့နားစောင့်နဲ့ တူပါတယ်တဲ့။ ‘လှည်းနားစောင့်’ ဆိုတာကို ခင်ဗျားတို့သိကြပါလိမ့်မယ်။ မသိသေးရင်လည်း မေးမြန်းရှာဖွေကြည့်ကြပါ။ လှည်းဝင်ရိုးမှာ တပ်ထားတဲ့လှည်းဘီး ပြုတ်ထွက်မသွားအောင် ဝင်ရိုးစွန်းမှာ ထိုးနှက်ထားတဲ့ အထိန်းသံချောင်းပါပဲ။ နားစောင့်သာမရှိရင် လှည်းဟာ ဘီးကျွတ်ပြီး ဖရိုဖရဲ ကွဲပျက်သွားမှာပေါ့။ သည်ဝတ္တရား အင်္ဂါရပ်တွေ မရှိရင်လည်း လူ့ဘဝမှာ ဖရိုဖရဲ ကွဲပျက်သွားမှာ ပါပဲ။

လူ့ကျင့်ဝတ်၊ လူ့သီလ၊ လူ့ကိုယ်ကျင့်တရားကို တစ်မယ်စီခွဲထားတဲ့ အဲသည် သင်္ဂါလောဝါဒသုတ်လိုပဲ၊ အနောက်နိုင်ငံများမှာ ခွဲပြထားတာကို ကျွန်တော် မကြာသေးမီက ကလေးလောကစာစဉ်တစ်ခုမှာ သတိပြုမိပါ

တယ်။ သူတို့ရဲ့ကလေးတွေမှာ ရှိသင့်ရှိထိုက်တဲ့ ဂုဏ်အရည်အချင်းတွေကို
 ၄၆ မျိုးပြပါတယ်။ အဲဒါတွေကို သဘောပေါက်အောင် သရုပ်ဖော်တဲ့အနေနဲ့
 အဲသည်စာစဉ်မှာ သီချင်းတွေ၊ ကဗျာတွေ၊ ရှေးဟောင်းပုံပြင်တွေ၊ သမိုင်းပုံပြင်
 တွေ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေကို လွယ်လွယ်ရှင်းရှင်း လှလှပပ တင်ပြထားပါတယ်။
 အဲသည် အရည်အချင်း ၄၆ ပါးသရုပ်ကို ကျွန်တော် တင်ပြချင်ပါတယ်။
 ကျွန်တော်တို့ အနုစိတ်ဆင်ခြင်နိုင်ရအောင် တင်ပြချင်တာပါ။ ပျင်းစရာ၊
 ငြီးငွေ့စရာလို့ မအောက်မေ့ကြပါနဲ့။ နားလည်ရ မှန်ကန်အောင် အင်္ဂလိပ်
 စကားနဲ့ တင်ပြပါရစေ။

မြန်မာလို ကျွန်တော် သဘောပေါက်သလောက် ပြန်ဆိုထည့်ပေး
 ပါ့မယ်။ မဟုတ်ဘူးထင်ရင်လည်း ပြင်ယူကြပါ။

- 1. Accuracy - သေချာတိကျခြင်း
- 2. Adaptability - လိုက်လျောညီထွေကျင့်ခြင်း
- 3. Advanture - စွန့်စားစိတ်ရှိခြင်း
- 4. Agreeableness - နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်ခြင်း
- 5. Ambition - တိုးတက်ချင်စိတ်ရှိခြင်း
- 6. Appreciation of the Beautiful - အကောင်းအမြတ်ကို သိမြင်ခြင်း
- 7. Caution - သတိရှိခြင်း
- 8. Cheerfulness - ကြည်လင်ရွှင်ပျခြင်း
- 9. Cleanliness - သန့်ပြန့်စင်ကြယ်ခြင်း
- 10. Concentration - စွဲမြဲစူးစိုက်ခြင်း
- 11. Contentment - ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်း
- 12. Co-operation - ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း
- 13. Courage - ရဲရင့်သတ္တိရှိခြင်း
- 14. Courtesy - ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ခြင်း
- 15. Curiosity - သိချင်တတ်ချင်စိတ်ရှိခြင်း
- 16. Decision - စိတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်း

- 17. Duty - ဝတ္တရားကျေခြင်း
- 18. Effort - ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်း
- 19. Faith - ယုံကြည်မှုရှိခြင်း
- 20. Friendliness - မိတ်ဖွဲ့စိတ်ရှိခြင်း
- 21. Generosity - ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း
- 22. Gratitude - ကျေးဇူးသိခြင်း
- 23. Happiness - ပျော်ရွှင်ခြင်း
- 24. Helpfulness - ကူညီရိုင်းပင်းခြင်း
- 25. Honesty - ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်း
- 26. Humility - နှိမ့်ချစိတ်ရှိခြင်း
- 27. Humour - ရယ်ရွှင်မှုနားလည်ခြင်း
- 28. Imagination - ဉာဏ်ကွန့်မြူးခြင်း
- 29. Industry - လုံ့လဝီရိယကြီးခြင်း
- 30. Justice - တရားမျှတခြင်း
- 31. Kindness - သနားကြင်နာခြင်း
- 32. Leadership - ခေါင်းဆောင်ခြင်း
- 33. Love - ချစ်ခင်မြတ်နိုးခြင်း
- 34. Loyalty - သစ္စာစောင့်ထိန်းခြင်း
- 35. Obedience - ဆုံးမနာယူခြင်း
- 36. Orderliness - စနစ်စည်းကမ်းရှိခြင်း
- 37. Patience - သည်းညည်းခံခြင်း
- 38. Perseverance - ဇွဲကောင်းခြင်း
- 39. Punctuality - အချိန်မှန်ခြင်း
- 40. Resourcefulness - ကြံ့ရည်ဖန်ရည်ရှိခြင်း
- 41. Self-reliance - ကိုယ်ထူကိုယ်ထလုပ်ခြင်း
- 42. Steadfastness - မြဲမြံခိုင်ခံ့သောစိတ်ရှိခြင်း
- 43. Tact - ကောင်းဆိုးပိုင်းခြားသိခြင်း
- 44. Thrift - ခြီးခြံချွေတာခြင်း

45. Tolerance - ခွင့်လွှတ်ခြင်း

46. Wisdom - ပညာဉာဏ်ရှိခြင်း

ကဲ... ဒါတွေကို ဘာတွေလို့ခေါ်မလဲ။ ဂုဏ်တွေ၊ အရည်အချင်းတွေ ဆိုရင်လည်း ဟုတ်တာပဲ။ အင်္ဂါရပ်တွေ၊ လက္ခဏာရပ်တွေဆိုရင်လည်း ဟုတ်တာပဲ။ ကျင့်ဝတ်တရားတွေဆိုရင်လည်း ဟုတ်တာပဲ။

ကိုယ့်မှာရှိပြီး တရားတွေဆိုရင်တော့ ဂုဏ်အရည်အချင်းတွေပေါ့။

အဲသည်ဂုဏ်အရည်အချင်းတွေကို တစ်ဖက်သားအမြင်နဲ့ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုတဲ့အခါမှာတော့ အင်္ဂါလက္ခဏာတွေပေါ့။

လူတစ်ယောက်အနေနဲ့ မရှိသေးရင် ရှိအောင်မွေးမြူ ကျင့်ဆောင် ရမယ့်တရားတွေ၊ ရှိပြီးရင်လည်း တိုးပွားအောင်လုပ်ရမယ့်တရားတွေ ဆိုရင် တော့ ကျင့်ဝတ်တရားတွေပေါ့။

အဲသည်လို ခွဲခြားပြီးမြင်မိပါတယ်။ ‘ယာဂု’ နဲ့ ‘ထမနဲ’ အခေါ်သာ ကွဲတယ်၊ အပြဲချင်း အတူတူပါပဲ... ဆိုသလိုပေါ့လေ။

အဲသည် ဂုဏ်အရည်အချင်းတွေ၊ အဲသည် အင်္ဂါလက္ခဏာတွေ၊ အဲသည် ကျင့်ဝတ်တရားတွေဟာ နှစ်သက်လိုလားအပ်တဲ့ ဣဋ္ဌာရုံတွေပါ။ ခင်ဗျားတို့ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ကိုယ့်အကြောင်းအရာကို စစ်ဆေးကြည့်ရင် သည်အင်္ဂါ ၄၆ ပါးနဲ့ ပြည့်စုံသင့်သလောက် ပြည့်စုံတာ ကို တွေ့ရမှာပါပဲ။ သို့သော်လည်း ကိုယ့်ကိုယ်မှာ အားနည်းချက်တွေ ရှိတာ ကိုလည်း သတိပြုရမှာပေါ့။

အခုပြောတဲ့ ဣဋ္ဌာရုံတွေရဲ့ ဟိုမှာဘက်မှာ မနှစ်သက် မလိုလား အပ်တဲ့ အနိဋ္ဌာရုံတွေ ရှိပါသေးတယ်။ ဥပမာ- သန့်ပြန့်စင်ကြယ်ခြင်းရဲ့ ဟိုမှာဘက်မှာ ညစ်ပတ်ပေကျံခြင်း ရှိပါတယ်။ အဲသည်လို ရဲရင့်သတ္တိရှိခြင်း၊ သူရဲဘောနည်းခြင်း၊ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ခြင်း၊ ရိုင်းစိုင်းကြမ်းတမ်းခြင်း၊ စိတ် ဆုံးဖြတ်တတ်ခြင်း၊ သို့လော သို့လောဖြစ်ခြင်း၊ မိတ်ဖွဲ့စိတ်ရှိခြင်း၊ ရန်လိုစိတ် ရှိခြင်း၊ ဆုံးမနာယူခြင်း၊ ကလန်ကဆန်လုပ်ခြင်း စသည်ဖြင့် အကောင်း အဆိုး ဒွန်တွဲနေတာကို တွေ့ရပါတယ်။

ကိုယ့်ကိုယ်ထဲမှာပဲ သည် အကောင်း အဆိုးတရား နှစ်ပါးဟာ ဒွန်တွဲပြီး လွန်ဆွဲနေတာကို တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ သည်တော့ အဆိုးကို

အကောင်းက နိုင်အောင်၊ အနိဋ္ဌာရုံကို ဣဋ္ဌာရုံကနိုင်အောင်၊ အကျင့်ယုတ်ကို အကျင့်မြတ်က နိုင်အောင် မိမိတို့ရဲ့ လူမှုဆက်ဆံရေး ပြေပြစ်ဖြောင့်တန်းပြီး ဘဝစိုပြည်သာယာအောင် အားထုတ်ရပါမယ်။ အားထုတ်ရအောင်လည်း ပညာရှိသူတော်ကောင်းများက စာပေလောကထဲမှာ သင့်ရာသင့်ရာ မှတ်တိုင် တွေထူပြီး လမ်းညွှန်ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒါတွေထဲက အချို့အဝက်ကို ပြောခဲ့ပြီးပါပြီ။ အခု ဆက်ပြီး ပြောပါရစေဦး။ အဲသည် လမ်းညွှန်ချက်တွေဟာ အထက်ကပြောခဲ့တဲ့ အင်္ဂါ ၄၆ ရပ်မှာ ပါတာလည်းရှိပါမယ်။ တစ်ပါးငြိ၊ နှစ်ပါးငြိ၊ သုံးပါးငြိတွေလည်း ရှိပါမယ်။ ၄၆ ရပ် အပြင်ဘက် ရောက်နေတာတွေလည်း ရှိပါလိမ့်မယ်။ သို့သော် ယူတတ်ရင် အကျိုးရှိမှာပဲလို့ အောက်မေ့ပါမယ်။ လူတွေရဲ့ ကိုယ် ကျင့်တရားကို ပုံသွင်းပေးနေတဲ့ စာပေအစိတ်အပိုင်းတွေပါပဲ။

ကိုးခန်းပျို့မှာ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဗာရာဏသီမင်းကြီး ဧသုကာရီကို ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက ချီးကျူးဖွဲ့ဆိုတဲ့စာကို ကြည့်ပါ။

- (၁) ဒါနမမေ၊ (၂) စောင့်လေ့သီတင်း
- (၃) မင်း၏တံခွန်၊ စွန့်ကြဲဟန်လည်း
ချက်သွန်ဖြောဖြော၊ နှမြောမဲ့လျဉ်း
- (၄) မြားနှယ်စင်း၍
ဝမ်းတွင်းဖြောင့်တန်း၊ မကောင့်ယွန်းတည့်။
တစ်ခွန်းဟကာ၊ နှစ်ခွမသွေ
မျိုးဆွေချစ်သူ၊ ဟူလင့်ကစား
လှုပ်ရှားမနိုင်၊ ကြံ့ခိုင်မြဲဆုံး
တည့်တည့်သုံး၍၊ (၅) နှလုံးမကြမ်း
- (၆) ကျင့်တမ်းမွေ့ညက်
- (၇) မျက်သက်နည်းပါ
- (၈) ပိုင်ကားနိုင်ထက်၊ နှိပ်စက်မရှိ
- (၉) ခံချီသည်းညည်း
- (၁၀) စောင်မာန်နည်း၍၊ ဖြင့်ပည်းပြောထူ
လူအဝုန်နှင့်၊ မဆန့်ကျင်မှု